

แผนยุทธศาสตร์

ป้องกัน แก้ไข และเตรียมพร้อมรับมือปัญหาโรคไข้หวัดนก
และการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่
ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551 - 2553)

**แผนยุทธศาสตร์ป้องกัน แก้ไข และเตรียมพร้อมรับปัญหาโรคไข้หวัดนก
และการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2553)**

ISBN 974-297-608-4

พิมพ์ครั้งที่ 2 เดือนมีนาคม 2551

จำนวนพิมพ์ 5,000 เล่ม

พิมพ์ที่ สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก

แพนยุทธศาสตร์

**ป้องกัน แก่ไข และเตรียมพร้อมรับมือปัญหาโรคไข้หวัดนก
และการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่**

ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551 - 2553)

ภายใต้คณะกรรมการอำนวยการป้องกัน ควบคุม แก่ไขสถานการณ์โรคไข้หวัดนก
และการเตรียมพร้อมสำหรับการระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่

Workshop on
Avian Influenza Outbreak Investigation And Prevention Control
Under the Auspices of H.E. Amin Abaza Minister of Agriculture and Land Reclamation
Cairo, 15 - 19 July, 2007
At Foreign Agricultural Relations, MOALR 15 4:20 AM.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

แถลงข่าว

การเตรียมความพร้อมของภาคธุรกิจ
ในการรับมือการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่/ไข้หวัดนก
16 กุมภาพันธ์ 2550 โรงแรมมิราเทิล แกรนด์ คอมเวนชั่น

คำนำ

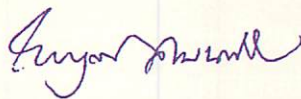
การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนก และแผนยุทธศาสตร์เตรียมความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหการระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่ (พ.ศ.2548-2550) ซึ่งเป็นฉบับแรกที่จัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการพิจารณาแก้ไขสถานการณ์โรคไข้หวัดนก เพื่อเป็นแผนแม่บทในการป้องกัน แก้ไข และเตรียมรับสถานการณ์การระบาดนั้น ถือว่าได้ผลความสำเร็จในการลดการระบาดของโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีกที่เกิดขึ้นในประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ.2547 ได้อย่างน่าพอใจ โดยลดการติดเชื้อของสัตว์ปีก การป่วยและเสียชีวิตของคน รวมทั้งลดความเสียหายด้านเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดจากปัญหาโรคไข้หวัดนกได้อย่างชัดเจน ทำให้ประเทศไทยเป็นที่ยอมรับของนานาชาติในการป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนกอย่างมีประสิทธิภาพ

คณะกรรมการอำนวยการป้องกัน ควบคุม แก้ไขสถานการณ์โรคไข้หวัดนกและการเตรียมพร้อมสำหรับการระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่ ยังเล็งเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการติดตาม ป้องกันและเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ระบาดของโรคไข้หวัดนก ซึ่งยังคงเกิดขึ้นในหลายภูมิภาคของโลกอย่างต่อเนื่อง และโรคไข้หวัดใหญ่ซึ่งมีโอกาสจะเกิดการระบาดใหญ่ได้ รวมทั้งโรคอุบัติใหม่อื่นๆ จึงได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ป้องกัน แก้ไข และเตรียมพร้อมรับปัญหา โรคไข้หวัดนกและการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2553) ต่อเนื่องจากแผนยุทธศาสตร์ฯ ฉบับแรก โดยหัวใจสำคัญของแผนฯ เป็นเรื่องการป้องกันโรคไข้หวัดนกและการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่ เพราะเชื้อโรคไข้หวัดนกสามารถกลายพันธุ์นำไปสู่การเป็นโรคไข้หวัดใหญ่ที่เกิดการระบาดใหญ่ถึงคนได้ จึงต้องให้ความสำคัญกับการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา การแก้ไขหากเกิดปัญหา และการเตรียมพร้อมรับปัญหา

หลักการสำคัญของแผนยุทธศาสตร์ฯ คือการพัฒนาแบบองค์รวมที่มีคนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มมีความปลอดภัยและมีองค์ความรู้ มีการบูรณาการในการป้องกัน แก้ไข ปัญหาและเตรียมความพร้อมต่อโรคไข้หวัดนกและไข้หวัดใหญ่ทั้งระบบ รวมทั้งสร้างความร่วมมือกับภาคีต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศมากขึ้น ทั้งนี้ แผนยุทธศาสตร์ฯ ฉบับที่ 2 ได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2550 แล้ว เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทาง ให้นำหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันขับเคลื่อนและจัดทำแผนปฏิบัติการในช่วง 3 ปี เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่แผนยุทธศาสตร์ฯ ได้กำหนดไว้ต่อไป

สำหรับการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ฯ คณะกรรมการฯ ได้จัดตั้งคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ป้องกัน แก้ไข และเตรียมพร้อมรับปัญหาโรคไข้หวัดนกและการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่ ฉบับที่ 2 พ.ศ.2551-2553 ขึ้นเพื่อเป็นกลไกในการบริหารจัดการ ประสานการดำเนินงานและติดตามประเมินผลแผนยุทธศาสตร์ฯ อย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโรคอย่างรวดเร็ว และในระยะต่อไป จะได้มีการพิจารณาปรับให้เกิดองค์การขับเคลื่อนอย่างถาวรต่อไป

คณะกรรมการฯ ขอขอบคุณองค์กรภาคีต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน
ที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฯ และร่วมดำเนินการแก้ไขปัญหาโรค
ไข้หวัดนกและการเตรียมพร้อมรับการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่อย่างต่อเนื่อง
และมั่นใจว่าความร่วมมืออย่างเข้มแข็งนี้จะเป็นประโยชน์ในการป้องกัน ควบคุม และ
เตรียมความพร้อมรับการระบาดของโรคไข้หวัดนก ไข้หวัดใหญ่และโรคอุบัติใหม่ต่างๆ ใน
ระยะต่อไป

(นายไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม)

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการอำนวยการป้องกัน ควบคุม แก้ไขสถานการณ์
โรคไข้หวัดนกและการเตรียมพร้อมสำหรับการระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่

สารบัญ

คำนำ

5

สถานการณ์โรคไข้หวัดนกในประเทศไทย

12

ผลการดำเนินงานของแผนยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนก
และแผนยุทธศาสตร์เตรียมความพร้อมในการป้องกันและแก้ปัญหาค
การระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่ พ.ศ. 2548-2550

15

ความสำคัญของปัญหาและแนวโน้มในอนาคต

23

แนวคิดและหลักการแผนยุทธศาสตร์ป้องกัน แก้ไข และเตรียมพร้อมรับปัญหา
โรคไข้หวัดนกและการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่
ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2553)

26

วัตถุประสงค์

28

เป้าหมาย

29

สารบัญ

30

ยุทธศาสตร์ป้องกัน แก๊ซ และเตรียมพร้อมรับปัญหาโรคไข้หวัดนก และการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2553)

35

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดระบบการผลิตและเลี้ยงสัตว์ปีก

49

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคทั้งในสัตว์และคน

73

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเตรียมความพร้อมรับการระบาดของไข้หวัดใหญ่

87

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ประชาชน ภาคธุรกิจและนานาชาติ

97

การบริหารจัดการและขับเคลื่อนแผน

102

ภาคผนวก

104

มติคณะรัฐมนตรีวันที่ 10 กรกฎาคม 2550

106

คณะกรรมการอำนวยการป้องกัน ควบคุมแก๊ซสถานการณ์ โรคไข้หวัดนกและการเตรียมพร้อมสำหรับการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่

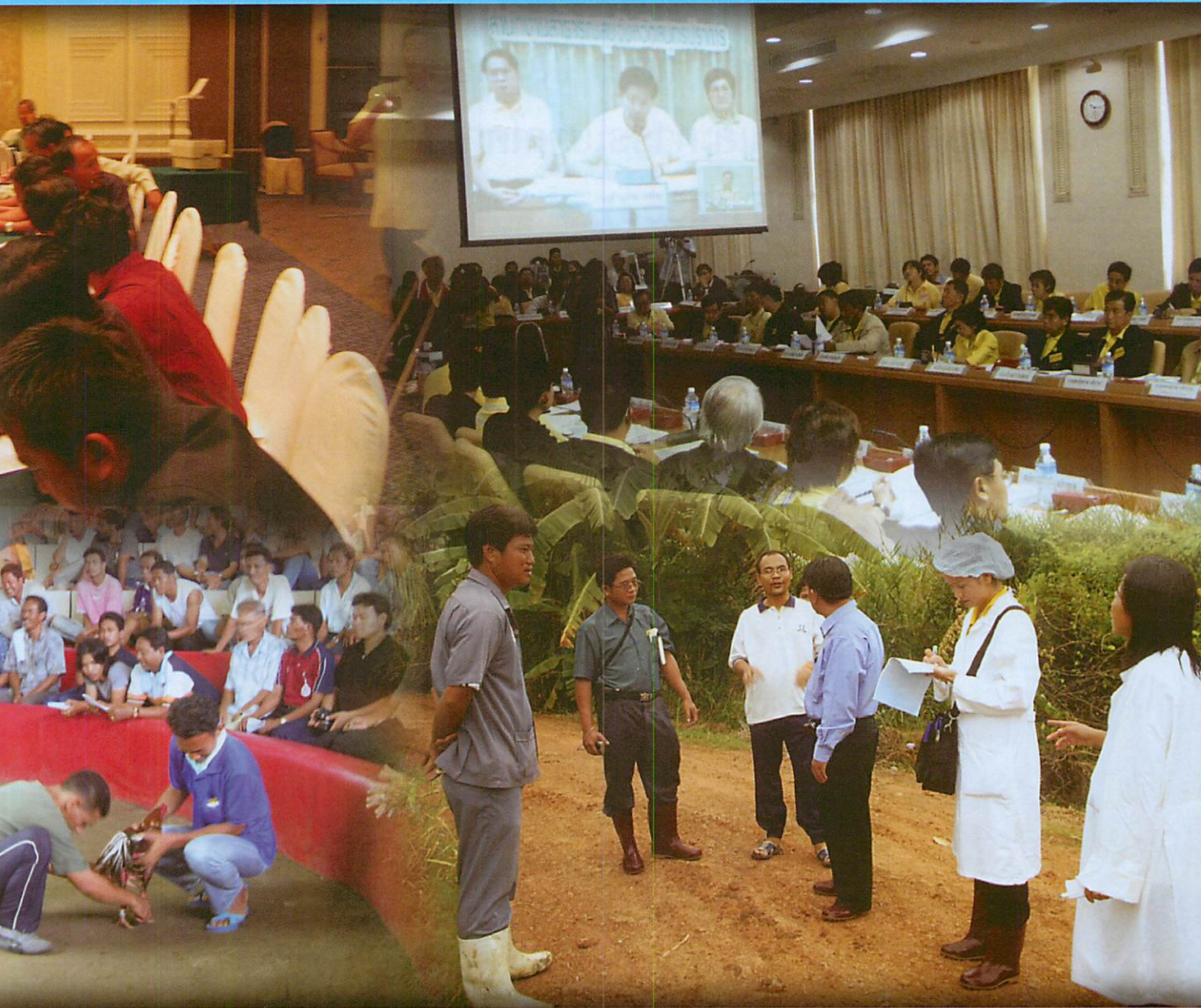
108

คณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์แก๊ซปัญหาโรคไข้หวัดนก และการเตรียมความพร้อมรับการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.)

110

คณะผู้จัดทำเอกสารแผนยุทธศาสตร์ป้องกัน แก๊ซและเตรียมพร้อม รับปัญหาโรคไข้หวัดนกและการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2553)

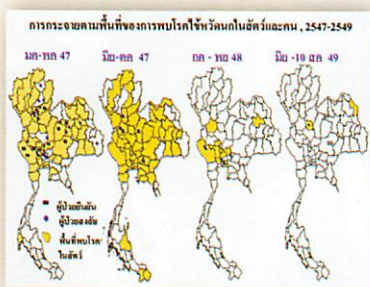

แผนยุทธศาสตร์ป้องกัน แก้ไข
และเตรียมพร้อมรับปัญหาโรคไข้หวัดนก
และการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่
ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2553)

แผนยุทธศาสตร์ป้องกัน แก้ไข และเตรียมพร้อมรับมือ ปัญหาโรคไข้หวัดนกและการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2553)

1 สถานการณ์โรคไข้หวัดนกในประเทศไทย

1.1 โรคไข้หวัดนกหรือโรคไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ปีก (Avian Influenza) เป็นโรคสัตว์ที่อาจติดต่อไปยังสัตว์อื่นและคนได้ พบครั้งแรก ในประเทศไทยเมื่อเดือนมกราคม 2547 โดยสายพันธุ์ที่ตรวจพบเป็นชนิด H5N1 ทั้งนี้ การแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกในรอบแรกอยู่ในช่วงเวลา 23 มกราคม - 24 พฤษภาคม 2547 ภาครัฐได้มีการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยทำลายสัตว์ปีกติดเชื้อและให้ความช่วยเหลือและการจ่ายเงินชดเชยให้แก่เกษตรกรที่ประสบกับภาวะโรคระบาด และการฟื้นฟูช่วยเหลือผู้ที่ประสบความเสียหาย ทั้งผู้ประกอบการ และแรงงานในอุตสาหกรรมต่อเนื่องต่างๆ ซึ่งในรอบแรกนี้ภาครัฐได้มีการทำลายสัตว์ปีก รวมทั้งสัตว์ปีกของเกษตรกรที่ตายเอง รวม 60,811,081 ตัว และจ่ายเงินชดเชยทั้งสิ้น 5,186,231,843 บาท โดยมีผู้ป่วยด้วยโรคไข้หวัดนกจำนวน 12 ราย และเสียชีวิต จำนวน 8 ราย

1.2 ต่อมาได้มีการตรวจพบการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดในช่วงเดือนกรกฎาคม 2547 -เมษายน 2548 โดยพบครั้งแรกที่ อ.ผักไห่ จ.พระนครศรีอยุธยา จึงได้มีการทำลายสัตว์ปีก จำนวน 3,226,115 ตัว และจ่ายเงินชดเชยทั้งสิ้น 192,061,788 บาท โดยมีผู้ป่วยโรคไข้หวัดนก จำนวน 5 ราย และเสียชีวิต 4 ราย หลังจากนั้น เกิดการระบาดในสัตว์ปีกอีก 3 รอบ โดยมีผู้ป่วยจากโรคไข้หวัดนก รวมทุกรอบยกเว้นรอบล่าสุดจำนวน 25 ราย และเสียชีวิต 17 ราย

1.3 การแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ในช่วงปี 2547 - 2549 แสดงให้เห็นว่ามีแนวโน้มที่จะกลายเป็นโรคประจำถิ่น นอกจากนี้ ยังมีผู้ป่วยเสียชีวิตด้วยโรคไข้หวัดนกอีกด้วย ดังนั้น หากประเทศไทยไม่มีมาตรการควบคุมและป้องกันโรคไข้หวัดนกที่มีประสิทธิภาพแล้วก็อาจจะเกิดการแพร่ระบาดได้อีก ซึ่งจะนำไปสู่ความเสียหายทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมต่อประเทศและด้านความปลอดภัยของเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์

1.4 นอกจากนั้น หากเชื้อไข้หวัดนกเกิดการเปลี่ยนแปลงสายพันธุ์ โดยเฉพาะการผสมข้ามสายพันธุ์กับเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ในคน หรือมีการกลายพันธุ์จนทำให้สามารถติดต่อได้ง่ายก็มีโอกาสที่จะเกิดการระบาดจากคนสู่คนและขยายตัวเป็นการระบาดใหญ่ไปทั่วโลก ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะเกิดจากภายนอกประเทศ อันเกิดจากการขยายตัวของการคมนาคมติดต่อระหว่างประเทศ ดังนั้น เพื่อเป็นการควบคุมและป้องกันการแพร่ระบาดที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต จึงได้มีการจัดตั้งคณะทำงานพัฒนายุทธศาสตร์แก้ไขปัญหา

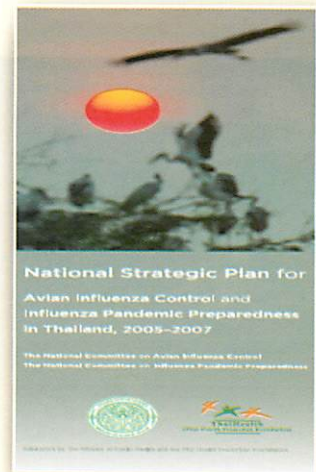

โรคไข้หวัดนก เพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหา
โรคไข้หวัดนก พ.ศ. 2548 - 2550 และแผนยุทธศาสตร์
ในการเตรียมความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการ
ระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่ พ.ศ. 2548 - 2550 โดยแผน
ดังกล่าวได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 25 มกราคม
2548

2

ผลการดำเนินงานของแผนยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนกและ แผนยุทธศาสตร์เตรียมความพร้อมในการป้องกันและแก้ปัญหการ ระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่ พ.ศ. 2548-2550

ในช่วงปี 2548 - 2550 ที่ผ่านมานี้ หน่วยงานรับผิดชอบได้ดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาไข้หวัดนกและแผนยุทธศาสตร์ในการเตรียมความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่มาย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของแผนยุทธศาสตร์ ดังนั้น จึงควรมีการประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมา เพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้าและปัญหาอุปสรรค ซึ่งจะใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหในระยะต่อไปที่สำคัญสรุปได้ ดังนี้

2.1 มีการจัดการระบบปศุสัตว์ที่ปลอดโรคทั้งในสัตว์ปีกเศรษฐกิจและสัตว์ปีกพื้นเมือง ไก่ชน และเปิดไล่ทุ่ง และควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกอย่างเคร่งครัด
โดยได้มีการปรับปรุงรูปแบบการเลี้ยงสัตว์ปีกพื้นเมือง ไก่ชน และเปิดไล่ทุ่งของเกษตรกรรายย่อย ซึ่งสามารถป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดโรคไข้หวัดนกได้ในระดับหนึ่ง และจัดทำระบบการเลี้ยงสัตว์แบบ Compartmentalization สำหรับอุตสาหกรรมการเลี้ยงสัตว์ปีก เพื่อให้ปลอดภัยจากเชื้อไข้หวัดนก รวมทั้ง มีการเฝ้าระวังและสอบสวนโรคในสัตว์ปีก โดยการรณรงค์ค้นหาโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีกในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ ปีละ 2 ครั้ง และดำเนินการควบคุมเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีกทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างเคร่งครัด พร้อมทั้งการเฝ้าระวังการแพร่กระจายไข้หวัดนกในสัตว์ปีกธรรมชาติ

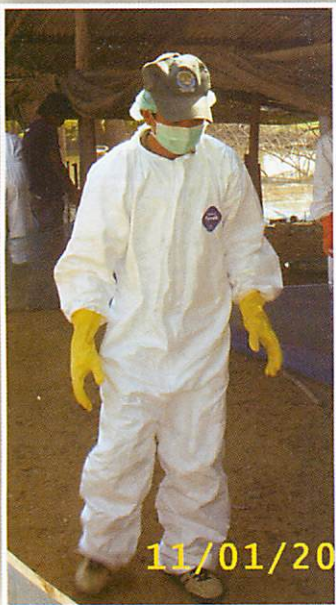

2.2 **เฝ้าระวังและควบคุมโรคในสัตว์และคนทั้งในและนอกประเทศ** เมื่อเกิดการระบาดของโรคได้อย่างรวดเร็ว โดยการเฝ้าระวังและควบคุมในสัตว์ได้มีมาตรการในการทำลายสัตว์ให้เสร็จภายใน 12 ชั่วโมง หากพบสัตว์ปีกป่วยหรือตายผิดปกติ ซึ่งสามารถควบคุมการแพร่ระบาดของโรคในสัตว์ได้ดี โดยพื้นที่การเกิดโรคระบาดในปี 2548 และ 2549 มีจำนวนลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2547 สำหรับการเฝ้าระวังและควบคุมโรคในคน มีการเฝ้าระวังผู้ป่วยไข้หวัดนกในสถานบริการสาธารณสุขทั่วประเทศ โดยมีการขึ้นสูตริยีนยันทงห้องปฏิบัติการ รวมถึง การเฝ้าระวังการเปลี่ยนแปลงทางสายพันธุ์ของเชื้อไวรัส การสอบสวนโรคและเข้าควบคุมโรคในชุมชน และได้พัฒนาระบบการเฝ้าระวังโรคเชิงรุกและการเตรียมความพร้อมรับมือการระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่ โดยการจัดทำแผนและซ้อมแผนในทุกจังหวัดทั่วประเทศ นอกจากนี้ มีการประสานความร่วมมือด้านการเฝ้าระวังและควบคุมโรคกับนานาชาติประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคเดียวกัน

2.3 ได้เริ่มการเตรียมความพร้อมด้านบริการ
ทางการแพทย์ในระดับหนึ่ง โดยสามารถพัฒนาศักยภาพ
ของบุคลากรทางการแพทย์ และปรับปรุงสถานบริการ
สาธารณสุข ในพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการระบาดของโรคไข้หวัดนก
ให้มีความพร้อมในการดูแลรักษาผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่ที่มี
อาการหนัก รวมทั้งปรับสถานบริการให้มีห้องแยกโรค
ซึ่งดำเนินการได้ร้อยละ 80 ของเป้าหมายที่ตั้งไว้ในระดับ
โรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาล ทั่วไป อย่างไรก็ตาม ยังมี
ข้อจำกัดในเรื่องของการสร้างห้องแยกในโรงพยาบาลชุมชน

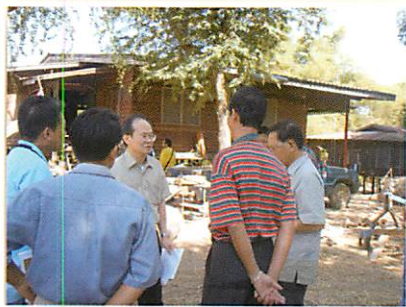

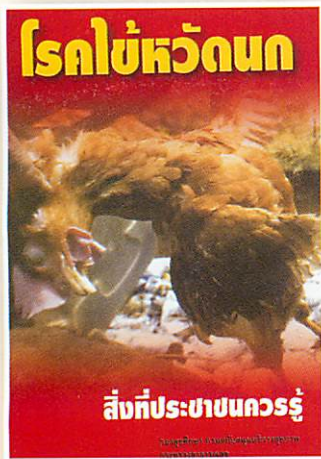

2.4 จัดเตรียมเวชภัณฑ์ วัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็น ได้ตามเป้าหมาย ได้มีการจัดหาต้านไวรัส ชุดทดสอบ เชื้อไข้หวัดใหญ่แบบเร็ว วัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่ และ อุปกรณ์ป้องกันการติดเชื้อ ซึ่งในปี 2548 - 2549 สามารถ ดำเนินการได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และได้พัฒนาการ บริหารจัดการสต็อก รวมทั้ง เตรียมความพร้อมวัคซีน ป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่และไข้หวัดนกในคน โดยการ วางแผนจัดตั้งโรงงานผลิตวัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่และ ไข้หวัดนก ในระดับอุตสาหกรรมตามมาตรฐาน GMP ขององค์การอนามัยโลก

2.5 มีการสร้างและจัดการองค์ความรู้เรื่อง ไข้หวัดนกแต่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและทั่วถึงต่อไป ได้มีการสร้างองค์ความรู้ พื้นฐาน ทางชีววิทยาและระบาด วิทยาเกี่ยวกับไข้หวัดนกทั้งในสัตว์และคน ทำให้เข้าใจถึง สาเหตุของโรคและสามารถติดตามการกลายพันธุ์ของเชื้อได้ รวมทั้ง ร่วมศึกษาวิจัยประสิทธิภาพของวัคซีนไข้หวัดนก ต้นแบบ ชุดตรวจจับไวรัสไข้หวัดนก H5N1 และการ พัฒนาการผลิตยาต้านไวรัส (ยาโอลเซลทามิเวียร์) ขึ้นใช้ เองในประเทศ ซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาเพื่อให้วัคซีนและ ชุดตรวจไวรัสมีราคาที่ถูกลงและพร้อมใช้เมื่อจำเป็น มีการวิจัย และพัฒนา ยาและยาสมุนไพรต้านไวรัสไข้หวัดใหญ่และ วัคซีนไข้หวัดนกจากสมุนไพร สำหรับการเผยแพร่และ ถ่ายทอดองค์ความรู้ของการป้องกันไข้หวัดนกที่ถูกต้องให้ผู้ ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนนั้นควรดำเนินการให้ทั่วถึงในทุกๆระดับ ตั้งแต่ผู้ผลิต ผู้ค้าส่ง-ค้าปลีก จนถึงผู้บริโภค

2.6 ได้มีการเริ่มพัฒนาศักยภาพขององค์กร และบุคลากรทางการแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับโรคไข้หวัดนก มีการพัฒนาหน่วยระบาดวิทยาและทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว (Surveillance and Rapid Response Team: SRRT) และการพัฒนาแพทย์และสัตวแพทย์ ในหลักสูตรระบาดวิทยาภาคสนาม พร้อมทั้งได้มีการพัฒนาศูนย์ปฏิบัติการชั้นสูงโรคสัตว์ปีกและศูนย์ปฏิบัติการชั้นสูงโรคไข้หวัดนกในคน ยกกระดับความปลอดภัยทางชีวภาพ นอกจากนี้ การพัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการดูแลรักษาพยาบาลและการวินิจฉัยผู้ป่วยไข้หวัดนกแก่บุคลากรทางการแพทย์ทุกระดับ ทั้งในภาครัฐและเอกชน ซึ่งเป็นด้านแรกที่สำคัญในการค้นหาผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในสถานพยาบาล

2.7 สร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ชุมชน และธุรกิจอย่างแพร่หลาย มีการจัดตั้งเครือข่ายการเฝ้าระวังโรคในพื้นที่ โดยความร่วมมือของผู้นำชุมชนและอาสาสมัคร เพื่อให้สามารถ พัฒนาระบบเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนกได้ครอบคลุมทุกหมู่บ้านทั่วประเทศ และได้มีการจัดทำสื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในการป้องกันโรคและวิธีการดูแลสุขภาพให้กับอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) และประชาชนในพื้นที่เสี่ยง รวมทั้งได้มีการพัฒนา อสม. ที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงให้มีทักษะในด้านการสื่อสารความเสี่ยง (Risk Communication)

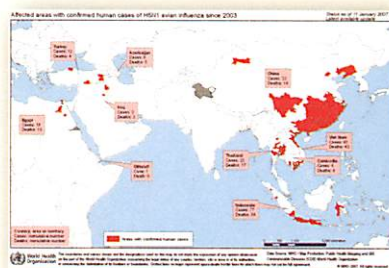
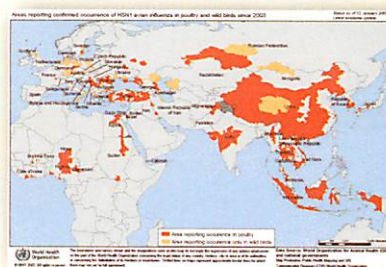
2.8 พัฒนาระบบและกลไกการจัดการปัญหาโรคไข้หวัดนกเชิงบูรณาการในระดับประเทศ แต่ยังคงขาดองค์กรกลางในการประสานงาน มีการจัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการป้องกัน ควบคุม แก้ไขสถานการณ์โรคไข้หวัดนก ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เพื่อบริหารจัดการแก้ไขปัญหาระดับประเทศ และจัดตั้งคณะกรรมการควบคุม ป้องกันโรคไข้หวัดนกเชิงรุก ระดับจังหวัด เพื่อบริหารจัดการในระดับจังหวัด แต่ยังคงขาดองค์กรกลางที่มีทีมงานวิชาการในการทำหน้าที่จัดการองค์ความรู้เรื่องไข้หวัดนกในภาวะปกติ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่เฝ้าระวัง ควบคุม และสอบสวนโรคระบาดทั้งในคนและในสัตว์ อย่างไรก็ตาม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ได้มีการดำเนินการประสานงานกับต่างประเทศ เช่น องค์การอนามัยโลก และองค์กรต่างประเทศอื่นๆ ในด้านการเฝ้าระวังโรค และการเตรียมความพร้อมรับการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่

2.9 ใช้งบประมาณดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ฯ ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2548-2550 ร้อยละ 49 ของกรอบเงินงบประมาณทั้งหมด ซึ่งกรอบงบประมาณในการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ฯ ฉบับที่ 1 กำหนดไว้ทั้งสิ้น 4,802 ล้านบาท โดยจำแนกเป็นกรอบงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนก 4,026 ล้านบาท และแผนยุทธศาสตร์เตรียมความพร้อมในการป้องกันและแก้ปัญหาการระบาดของไข้หวัดใหญ่ 776 ล้านบาท ทั้งนี้ จนถึงปี 2550 ได้รับจัดสรรงบประมาณและเบิกจ่ายจริงไปทั้งสิ้น 2,332 ล้านบาท หรือคิดเป็น ร้อยละ 49 ของกรอบเงินงบประมาณ เพื่อแก้ไขปัญหาระบาดของไข้หวัดนกและเตรียมความพร้อมการระบาดของไข้หวัดใหญ่ทั้งหมด

2.10 โดยสรุป การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์
ฉบับที่ 1 ในช่วงที่ผ่านมาเป็นการดำเนินการที่เป็นไปใน
ทิศทางที่ถูกต้อง ซึ่งจะเห็นได้จากการที่ประเทศไทยเป็นที่
ยอมรับของนานาชาติในการป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนก
อย่างมีประสิทธิภาพ มีการดำเนินมาตรการในการป้องกัน
และควบคุมโรคไข้หวัดนกเป็นไปอย่างมีระบบและรวดเร็ว
มีการเตรียมพร้อมรับการระบาดของไข้หวัดนก ทั้งในด้าน
การเฝ้าระวังโรคและการเตรียมเวชภัณฑ์ ซึ่งผลสำเร็จสำคัญ
คือ ทำให้ความเสียหายจากปัญหาโรคไข้หวัดนกที่เกิดขึ้น
ของไทย ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมมีความรุนแรงลดลง
ที่สำคัญคือ การป่วย และ เสียชีวิตของคนลดลงอย่างชัดเจน
การติดเชื้อของสัตว์ปีก มีจำนวนน้อยลง และสามารถควบคุม
ได้อย่างทันการเมื่อ มีการแพร่ระบาด ผลสำเร็จอีกประการ
หนึ่งคือ หน่วยงานของภาครัฐมีประสบการณ์และมีระบบ
ความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขโรคอย่างต่อเนื่อง
เนื่องจากได้เรียนรู้จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศและมี
ประสบการณ์มาตั้งแต่ ปี 2547 ทำให้ดำเนินการป้องกัน
และแก้ไขโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3 ความสำคัญของปัญหาและแนวโน้มในอนาคต

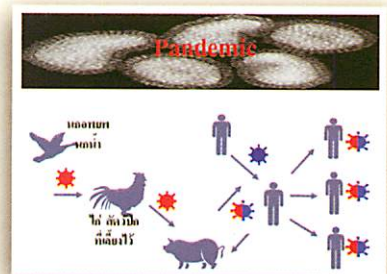
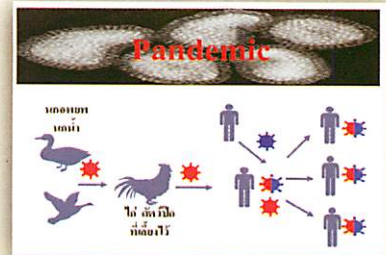
3.1 การแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกในภูมิภาค
ทั่วโลก เป็นภัยคุกคามต่อการแก้ไขปัญหาระบาดของโรคไข้หวัดนก
ในทุกประเทศ ซึ่งตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2540 จนถึงปัจจุบัน
(ณ วันที่ 20 เมษายน 2550) มีรายงานพบโรคไข้หวัดนก
ชนิด H5N1 จำนวน 61 ประเทศ ในสัตว์ปีก (61 ประเทศ)
และในคน (12 ประเทศ) ได้แก่ ทวีปแอฟริกา ยุโรป และเอเชีย
ซึ่งในทวีปเอเชียมีรายงานพบครั้งแรกที่ประเทศจีนเมื่อ
ปีพ.ศ. 2540 และจนถึงปัจจุบันมีรายงานจำนวน 22 ประเทศ
ได้แก่ จีน (รวมฮ่องกง) เวียดนาม เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น ปากีสถาน
อินโดนีเซีย ลาว อัฟกานิสถาน คูเวต เมียนมาร์ บังคลาเทศ
ซาอุดีอาระเบีย กัมพูชา อินเดีย คาซัคสถาน จอร์แดน มาเลเซีย
มองโกเลีย อิรัก อิหร่าน ฟิลิปปินส์ และไต้หวัน ดังนั้นการ
พบการระบาดของโรคเป็นระยะๆ ในทวีปเอเชีย โดยเฉพาะ
ประเทศเพื่อนบ้านแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยยังคงมีความ
เสี่ยงสูงต่อการระบาดของโรคไข้หวัดนก เช่นเดียวกับ
ประเทศต่างๆ ในโลก

3.2 ความเสี่ยงของการกลายพันธุ์ของเชื้อโรคไข้หวัดนกมาสู่คนสูงขึ้น เชื้อไข้หวัดนกได้มีการระบาดไปทั่วโลก จนเป็นเชื้อประจำถิ่น ทำให้การกำจัดเชื้อเป็นไปได้ยาก นอกจากนั้น เชื้อไข้หวัดนกมีการเปลี่ยนแปลงของสายพันธุ์อยู่ตลอดเวลา และทุกครั้งที่มีการแพร่ในสัตว์หรือคน เชื้อได้มีการพัฒนาตัวเอง จนสามารถกลายพันธุ์พัฒนาติดคนได้ง่ายขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การระบาดไปทั่วโลก (Pandemic) ซึ่งจากรายงานของกระทรวงสาธารณสุขของประเทศไทย เวียดนามและอินโดนีเซีย พบว่ามีผู้ป่วยติดเชื้อไข้หวัดนกในครอบครัวเดียวกันหลายครอบครัว ซึ่งจากการสอบสวนโรคพบว่า อาจจะเป็นการติดต่อจากคนสู่คน โดยมีการสัมผัสกันอย่างใกล้ชิด อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์ ทางพันธุกรรม ยังไม่มีการกลายพันธุ์ของเชื้อไข้หวัดนกดังกล่าว

3.3 ความตระหนักและความสนใจของประชาชนทั่วไปลดลง ทำให้การควบคุมและการป้องกันโรคไข้หวัดนกของประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทำได้ลำบากมากขึ้น ซึ่งแม้ว่าในปัจจุบันภาครัฐจะมีมาตรการควบคุมและเฝ้าระวังการระบาดของโรคไข้หวัดนกอย่างเข้มงวดก็ตาม แต่ในด้านของภาคประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องบางส่วนอาจยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง รวมทั้ง ขาดความตระหนักและความสนใจของการเกิดโรคไข้หวัดนก ซึ่งเป็นสาเหตุให้ประเทศเกิดความเสี่ยงในการเตรียมความพร้อมและป้องกัน และเมื่อมีการแพร่ระบาดของเชื้อไข้หวัดนกที่มีความรุนแรง จะทำให้การควบคุมป้องกันไม่สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความเสียหายจำนวนมาก นอกจากนี้ หากประเทศเพื่อนบ้านของไทยไม่มีมาตรการควบคุมและป้องกันที่มีประสิทธิภาพ ก็จะส่งผลกระทบต่อประเทศไทยด้วย

3.4 การระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดนกและไข้หวัดใหญ่ จะส่งผลกระทบต่อทางสังคมและเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก กระทรวงสาธารณสุข ได้คาดการณ์จำนวนผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตจากการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่หากเกิดขึ้นในประเทศไทยเบื้องต้นว่า ในขั้นต่ำ จะมีผู้ป่วย 6.5 ล้านคน และผู้เสียชีวิตอยู่ระหว่าง 6,500 - 35,000 คน และในขั้นสูง จะมีผู้ป่วยมากถึง 26 ล้านคน และผู้เสียชีวิตอยู่ระหว่าง 26,000 - 143,000 คน นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้มีการประมาณผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยโดยรวม เมื่อครั้งมีการระบาดของโรคไข้หวัดนกในปี 2547 ว่า ทำให้ GDP ลดลงถึงร้อยละ 0.39 ทั้งนี้ หากมีการระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่ มีความเป็นไปได้มากกว่าที่จะเกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมในมูลค่ามหาศาล

4

แนวคิดและหลักการแผนยุทธศาสตร์ป้องกัน แก่ไข และเตรียมพร้อมรับมือ ปัญหาโรคไข้หวัดนกและการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2553)

แผนยุทธศาสตร์ฯ ฉบับที่ 2 จะมีแนวคิดและหลักการที่สำคัญ คือ

4.1 ยึดแนวคิดการพัฒนาแบบองค์รวมที่มีคนเป็นศูนย์กลาง โดยให้ความสำคัญกับบุคคลเป้าหมาย ได้แก่ คนเลี้ยงสัตว์ปีกในภาคเกษตรและเกษตรกรรายย่อย ประชาชนทั่วไป อาสาสมัครในชุมชน และบุคลากรภาครัฐ ที่ปฏิบัติงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนก และไข้หวัดใหญ่

4.2 คงหลักการที่สำคัญของแผนยุทธศาสตร์ฯ ฉบับที่ 1 โดยให้ความสำคัญกับการสร้างความปลอดภัย และสร้างองค์ความรู้ให้กลุ่มเป้าหมาย

(1) **เกษตรกรรายย่อยและผู้เลี้ยงสัตว์ปีกในภาคเอกชน** จะต้องมีความปลอดภัยจากการติดเชื้อไข้หวัดนก จากสัตว์ปีก มีความรู้ความเข้าใจในการดูแลสัตว์ปีก อย่างปลอดภัย และมีความรับผิดชอบต่อสังคม

(2) **ประชาชนทั่วไป** จะต้องมีความปลอดภัยจากโรคไข้หวัดนกจากสัตว์ปีกและการบริโภคสัตว์ปลอดภัย รวมทั้งมีความรู้ในการดูแลตนเองให้ไม่ติดโรค

(3) **อาสาสมัครและบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน** ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนกและไข้หวัดใหญ่ จะต้องมีความปลอดภัยจากการปฏิบัติงาน มีการเสริมสร้างความรู้ เพื่อสามารถนำไปแก้ไขปัญหได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.3 **เน้นการดำเนินการแบบบูรณาการและเป็นระบบ** ตั้งแต่การป้องกันและการเตรียมพร้อมรับปัญหาโรคไข้หวัดนกและการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่บนพื้นฐานองค์ความรู้และบริบทของสังคมไทย เพื่อให้การดำเนินชีวิตของคนอยู่ร่วมกับเชื้อไข้หวัดนกได้โดยไม่เกิดอันตราย

4.4 **ให้ความสำคัญกับการจัดการปัญหาที่สอดคล้องกับระยะการระบาดของโรค** รวมทั้งยึดหลักความเป็นธรรมในการจัดสรรเวชภัณฑ์ป้องกันโรคในการดูแลแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนกและไข้หวัดใหญ่ ควบคู่กับการสร้างความสามารถในการพึ่งพาตนเองด้านวัคซีน

4.5 **แผนยุทธศาสตร์ฯ ฉบับที่ 2 ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2551-2553) จะมีลักษณะเป็นพลวัตร** เพื่อให้สามารถปรับเปลี่ยนได้เท่าทันสถานการณ์ โดยมีกลไกการจัดการโรคไข้หวัดนกและเตรียมความพร้อมรับการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่แบบบูรณาการและเป็นเอกภาพ ต่อเนื่องอย่างยั่งยืน

5**วัตถุประสงค์**

5.1 เพื่อลดการป่วย การตาย และลดผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากการระบาดของโรคไข้หวัดนกและโรคไข้หวัดใหญ่ รวมทั้งให้ระบบบริการสาธารณสุขของประเทศเป็นไปโดยปกติเมื่อเกิดการระบาด

5.2 เพื่อป้องกันการเกิดการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่ และมีการเตรียมพร้อมในการดูแลรักษาผู้ป่วย การช่วยเหลือบรรเทาทุกข์แก่ผู้ประสบภัย และการประสานงานเพื่อแก้ไขปัญหาเมื่อการระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่

5.3 เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือพหุภาคี และระหว่างประเทศในการแก้ไขปัญหาไข้หวัดนกและไข้หวัดใหญ่

6 เป้าหมาย

6.1 ลดการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก เศรษฐกิจ สัตว์ปีกพื้นเมือง และการแพร่ระบาดในสัตว์อื่น ๆ รวมทั้ง ลดโอกาสการติดต่อจากสัตว์สู่คน

6.2 ประเทศไทยสามารถจัดการในภาวะฉุกเฉินอย่างมีประสิทธิภาพเมื่อเกิดการระบาด

6.3 มีระบบการป้องกัน ควบคุม และเฝ้าระวังที่เข้มแข็ง มีความพร้อมในด้านแพทย์ พยาบาล การวินิจฉัย ดูแลและรักษาพยาบาลผู้ป่วย ยาและวัคซีน และมีระบบการให้ความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ในชุมชน

6.4 ประเทศไทยมีความพร้อมในการรองรับการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่

6.5 ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกัน ควบคุม และแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนกของประเทศ

7

ยุทธศาสตร์ป้องกัน แก่ไข และเตรียมพร้อมรับมือปัญหาโรคไข้หวัดนก และการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2553)

การกำหนดยุทธศาสตร์ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ฯ ฉบับที่ 2 จะเป็นการนำยุทธศาสตร์จากในแผนยุทธศาสตร์ฯ ฉบับที่ 1 มาบูรณาการและจัดกลุ่ม เพื่อให้แต่ละยุทธศาสตร์ มีความสมบูรณ์ในแนวทางและมาตรการดำเนินการ เพื่อสามารถตอบสนองต่อวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ของแต่ละยุทธศาสตร์ และสอดคล้องกับสถานการณ์ที่ เปลี่ยนแปลงไป โดยจะประกอบด้วยแนวทางและมาตรการ ในการปฏิบัติ เพื่อป้องกัน ควบคุม และเฝ้าระวังโรค การเสริมสร้างและจัดการองค์ความรู้ การพัฒนาบุคลากรและ ประชาสัมพันธ์ในส่วนที่เกี่ยวข้องและจำเป็นของแต่ละ ยุทธศาสตร์ ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์หลักของแผนยุทธศาสตร์ฯ ฉบับที่ 2 ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

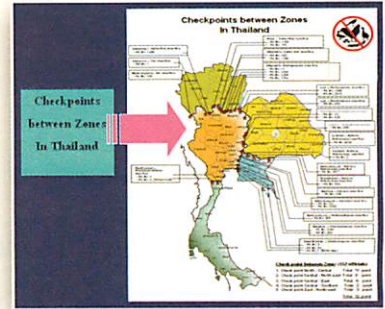
7.1 ยุทธศาสตร์การจัดระบบการผลิตและเลี้ยง สัตว์ปีก

7.2 ยุทธศาสตร์การเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุม โรค ทั้งในสัตว์และคน

7.3 ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมรับการ ระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่

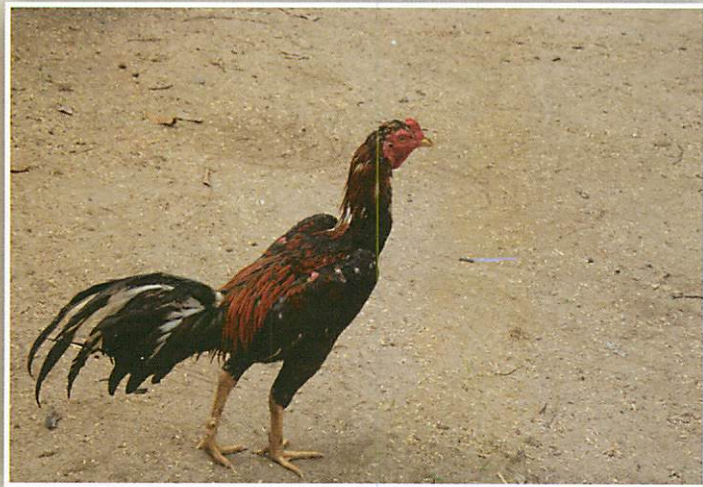
7.4 ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ประชาชน ภาคธุรกิจ และนานาชาติ

ทั้ง 4 ยุทธศาสตร์มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การจัดระบบพื้นฐานในการดูแลสัตว์ปีก ซึ่งเป็นแหล่งที่มาของโรคให้มีประสิทธิภาพและสร้างความปลอดภัยให้เกษตรกร การป้องกัน และดูแลเฝ้าระวังทั้งสัตว์และคนอย่างต่อเนื่อง เพื่อสามารถควบคุมโรคได้อย่างรวดเร็วทันการณ์ สร้างความปลอดภัยให้กับกลุ่มเป้าหมาย คือเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีก ประชาชน อาสาสมัคร และบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในระดับต่างๆ ในขณะที่เดียวกันก็เตรียมพร้อมรับการระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่ ซึ่งจะช่วยสร้างศักยภาพให้ไทยสามารถพึ่งพาตนเองได้เมื่อยามฉุกเฉิน ลดผลเสียหายที่จะเกิดขึ้นทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ยุทธศาสตร์ด้านความร่วมมือฯ จะทำให้ทุกภาคส่วนในสังคมได้ผนึกกำลังกันในการเสริมสร้างศักยภาพและองค์ความรู้ในการป้องกัน ควบคุม และแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ผนวกกับปัจจุบันโรคไข้หวัดนกได้แพร่กระจายทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รอบๆ ประเทศไทย การจะควบคุมโรคให้ได้นั้น จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกประเทศ จึงจำเป็นต้องร่วมมือและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้กับนานาชาติในการป้องกันควบคุมโรค และแก้ไขปัญหาาร่วมกัน จึงจะดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปข้อเสนองบประมาณในเบื้องต้นของแผนยุทธศาสตร์ป้องกัน แก่ไข
และเตรียมพร้อมรับปัญหาโรคไข้หวัดนกและการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่
ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2553)

มาตรการ/แนวทางดำเนินงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)			รวม
	2551	2552	2553	
1. ยุทธศาสตร์การจัดระบบการผลิตและเลี้ยงสัตว์ปีก	159.7	229.9	210.9	600.6
2. ยุทธศาสตร์การเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรค ทั้งในสัตว์และคน	1,263.1	1,565.2	1,531.3	4,359.6
3. ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมรับการระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่	1,358.4	1,344.6	1,489.5	4,192.5
4. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ประชาชน ภาคธุรกิจ และนานาชาติ	409.7	403.2	406.5	1,219.4
รวม	3,190.9	3,543.0	3,638.2	10,372.1

ยุทธศาสตร์ที่ 1

การจัดระบบการผลิตและเลี้ยงสัตว์ปีก

๑ วัตถุประสงค์

(1) เพื่อป้องกันและควบคุมให้สัตว์ปลอดโรค ผู้ผลิตสัตว์ปีก ประชาชน และผู้บริโภคมีความปลอดภัยมีความมั่นใจในการบริโภคอาหารที่มีส่วนประกอบของสัตว์ปีก

(2) เพื่อพัฒนาระบบการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์ ทั้งในด้านบรรจุภัณฑ์และพาหนะเคลื่อนย้ายให้สามารถตรวจพบการเกิดโรคไข้หวัดนกได้อย่างฉับไวและติดตามการเปลี่ยนแปลงของปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(3) พัฒนาระบบการตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) ของการผลิตสัตว์ปีก

(4) เพื่อให้เกิดการฟื้นฟูและเยียวยาผลกระทบจากการระบาดของโรคไข้หวัดนกต่อผู้ผลิตสัตว์ปีก ในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

๑ เป้าหมาย

(1) เกษตรกรรายย่อย ผู้เลี้ยงเปิดไล่ทุ่ง เปิดเนื้อรายย่อย ผู้เลี้ยงสัตว์ปีกพื้นเมือง สัตว์ปีกสวยงาม ไข่พื้นเมือง และผู้เลี้ยงไก่ชน มีการปรับปรุงรูปแบบการเลี้ยงให้ถูกต้องหลักสุขาภิบาล

(2) ระบบการเลี้ยงสัตว์ปีกเชิงพาณิชย์ ระบบการเลี้ยงไก่ชนและสัตว์ปีกสวยงามได้รับการพัฒนาเป็นระบบการเลี้ยงสัตว์ที่มีความปลอดภัยทางชีวภาพ

(3) มีระบบการจัดการการฆ่าสัตว์ปีกและการจัดการซากสัตว์ปีก ตลอดจนการค้าสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์สัตว์ปีกที่จำหน่ายในท้องตลาดที่มีความปลอดภัยจากโรคไข้หวัดนกและเป็นมาตรฐานทั่วประเทศ

(4) ให้มีระบบตรวจสอบย้อนกลับในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกเชิงธุรกิจ

(5) มีการฟื้นฟูและเยียวยาผู้ประกอบการเลี้ยงและผลิตสัตว์ปีก ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคไข้หวัดนก ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม

๑) มาตรการและแนวทางการดำเนินการ

(1) ปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการเลี้ยงสัตว์ปีก
ในการจัดระบบการเลี้ยงสัตว์ปีกพื้นเมือง เปิดไล่ทุ่ง ไก่ชน และ
สัตว์ปีกเชิงพาณิชย์ โดยเน้นระบบการเลี้ยงแบบแยกส่วน

(1.1) จัดระบบการเลี้ยงสัตว์ปีกพื้นเมือง หรือ
การเลี้ยงแบบหลังบ้านให้ปลอดภัยจากโรคไข้หวัดนก

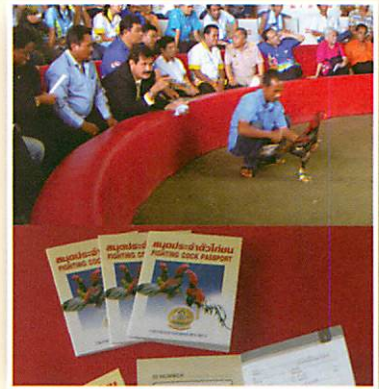
(1.2) จัดระบบการเลี้ยงเปิดไล่ทุ่ง โดยส่งเสริม
ให้มีการเลี้ยงในระบบโรงเรือนหรือฟาร์มทดแทนการเลี้ยง
แบบไล่ทุ่ง สนับสนุนเพิ่มการรวมกลุ่มเกษตรกรพร้อมแหล่ง
เงินทุนดอกเบี้ยต่ำ

(1.3) จัดระบบการเลี้ยงไก่ชน สนามชนไก่
สนามซ้อมชนไก่ ให้สามารถป้องกันโรคไข้หวัดนกได้

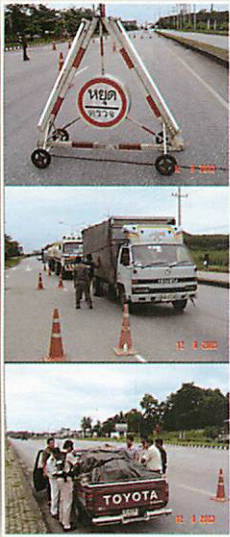
(1.4) จัดระบบการเลี้ยงสัตว์ปีกเชิงพาณิชย์
ให้เป็นระบบการป้องกันโรคตามหลักความปลอดภัยทาง
ชีวภาพ (Biosecurity) เพื่อให้สามารถพัฒนาเป็นฟาร์ม
มาตรฐานต่อไป

(1.5) จัดทำระบบการเลี้ยงสัตว์ปีกแบบแยก
ส่วนการเลี้ยง (Compartmentalization) ให้เป็นไปตาม
มาตรฐานในการป้องกันโรค ซึ่งเป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน
ระหว่างประเทศและประเทศคู่ค้าเพื่อเสริมศักยภาพการส่งออก

(2) ควบคุมและตรวจสอบการเคลื่อนย้ายสัตว์
ปีกและซากสัตว์ปีก โดยตั้งจุดตรวจทั่วประเทศ พร้อม
ทั้งพัฒนาระบบการออกใบอนุญาตเคลื่อนย้าย และ
ประชาสัมพันธ์ความรู้เรื่องโรคไข้หวัดนก เพื่อป้องกันการแพร่
ระบาดของโรค

(2.1) ตั้งจุดตรวจการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีกอย่างเคร่งครัด ทั้งภายในราชอาณาจักร ได้แก่ การควบคุมเคลื่อนย้ายภายในจังหวัด ระหว่างจังหวัด และระหว่างโซนการเลี้ยงสัตว์ปีกทั้ง 5 โซน และเข้มงวดมิให้มีการลักลอบเคลื่อนย้ายเข้ามา ในราชอาณาจักร พื้นที่ตามแนวชายแดนที่ติด ประเทศเพื่อนบ้าน บริเวณสนามบิน และท่าเรือต่างๆ ทั่วประเทศ โดยดำเนินการร่วมกับเจ้าหน้าที่ ตำรวจ ทหาร ศุลกากร และเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง หากไม่มีใบอนุญาตเคลื่อนย้ายให้จับกุมดำเนินคดีตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

(2.2) พัฒนาระบบการออกใบอนุญาตเคลื่อนย้ายและการตรวจสอบการเคลื่อนย้ายสัตว์ระหว่างทาง โดยผ่านทางอินเทอร์เน็ต (Real Time on Web)

(2.3) พัฒนาบุคลากรสัตวแพทย์ สารวัตรกรมปศุสัตว์ และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคและการเคลื่อนย้าย ให้มีความรู้ ความชำนาญในการใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และสามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(3) พัฒนาบุคลากรและถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร ผู้ประกอบการ และลูกจ้างในกิจการเลี้ยงสัตว์ปีก โดยเน้นการฝึกอบรมเรื่องการเลี้ยงสัตว์ปีกที่ถูกต้อง ให้สามารถป้องกันโรคไข้หวัดนกได้

(3.1) ฝึกอบรมและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การปฏิบัติงานให้แก่เจ้าหน้าที่

(3.2) ฝึกอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรที่เลี้ยงสัตว์ปีกให้ดำเนินการเลี้ยงอย่างถูกต้อง สามารถป้องกันโรคได้และมีผลผลิตคุณภาพดี และมีรายได้เพียงพอแก่การดำรงชีพ

(3.3) ส่งเสริมการฝึกอาชีพระยะสั้นให้กับ
ลูกจ้างและเกษตรกรที่ต้องการเปลี่ยนอาชีพ ภายในสถาบัน
และศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน หรือสถานประกอบการที่ให้
ความร่วมมือ รวมทั้งจัดชุดฝึกอบรมเคลื่อนที่เข้าไปในพื้นที่
เป้าหมาย

(3.4) สร้างเครือข่ายตลาดแรงงานและจัดหางาน
ใหม่ให้กับแรงงานที่มีปัญหา ไม่สามารถทำงานเดิมต่อ
ไปได้หรือต้องการเปลี่ยนอาชีพ

(3.5) คุ้มครองดูแลสวัสดิการแรงงานและ
การประกันสังคม โดยตรวจเยี่ยมและประชาสัมพันธ์ให้
ผู้ประกอบการกิจการ เลี้ยงสัตว์ทราบและปฏิบัติตาม
กฎหมายแรงงาน

(4) ส่งเสริมระบบการฆ่าสัตว์ปีกให้มีมาตรฐาน
โดยตรวจสอบผลิตภัณฑ์สัตว์ปีกในตลาดอย่างสม่ำเสมอ
ซึ่งจะนำมาตรการทางด้านกฎหมายมาบังคับใช้

(4.1) ใช้มาตรการด้านกฎหมายและส่งเสริม
ให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตามอย่างถูกต้อง

(4.2) ตรวจสอบผลิตภัณฑ์สัตว์ที่จำหน่าย
ในตลาดและซูเปอร์มาร์เก็ตให้มีความปลอดภัยต่อ
ผู้บริโภคและเป็นมาตรฐานทั่วประเทศ

(5) **ฟื้นฟูระบบการเลี้ยง พันธุ์ และการตลาด**
ของสัตว์ปีกสวยงามที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาโรค
ไข้หวัดนกในช่วงการระบาดที่ผ่านมา

(5.1) สนับสนุนผู้เลี้ยงนกสวยงามให้ได้รับ
การรับรองในเรื่องความปลอดภัยทางชีวภาพ (Biosecurity)
เพื่อสร้างความมั่นใจในการส่งออกในตลาดโลก

(5.2) รวบรวมพันธุ์และสนับสนุนการขยายพันธุ์สัตว์ปีกสวยงาม และการเลี้ยงสัตว์ปีกสวยงาม โดยสนับสนุนแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำและมีการขึ้นทะเบียนรับรอง

(6) จัดทำระบบการตรวจสอบย้อนกลับในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกเชิงธุรกิจ โดยนำระบบที่สามารถนำคุณสมบัติหลักมาตรฐาน รวมทั้งซอฟต์แวร์ระบบงานสำเร็จรูป ระบบการตรวจสอบย้อนกลับมาใช้ เพื่อตอบสนองต่อข้อระบุความต้องการด้านหน้าทำงานและด้านการเชื่อมโยงของข้อมูลในอุตสาหกรรมไก่เนื้อส่งออก ได้แก่

(6.1) ด้านระบบทะเบียนผู้ประกอบการ ทั้งทะเบียนของชมรมหรือกลุ่มเกษตรกรหรือผู้ประกอบการ ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ และทะเบียนของผู้ประกอบการโรงงานเชือด โรงงานแปรรูปและส่งออกไก่เนื้อ

(6.2) ด้านระบบใบรับรองหรือใบอนุญาต ทั้งระบบการเคลื่อนย้ายไก่เนื้อและไก่สด ระบบออกใบรับรอง สุขอนามัยสินค้า

(6.3) ด้านระบบประมวลผลการตรวจสอบกลับและระบบอ้างอิง ทั้งระบบนำเข้าข้อมูลและระบบการตรวจสอบย้อนกลับให้แสดงผลเป็นแผนภาพ ซึ่งสามารถทำการตรวจสอบไปข้างหน้า เพื่อประโยชน์ในการเรียกกลับผลิตภัณฑ์ และสามารถติดตามข้อมูลรายละเอียดในระดับถัดไปของแต่ละแผนภาพได้

(7) **ศึกษาและวิจัย** ด้านการปรับระบบการเลี้ยงสัตว์ปีกและปัจจัยเสี่ยงของโรคไข้หวัดนกในระหว่างการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีก

(7.1) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการปรับระบบการเลี้ยงสัตว์ปีก โดยเน้นการพัฒนาเทคโนโลยีและรูปแบบการเลี้ยงต้นแบบ

(7.2) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงของโรคไข้หวัดนกในสนามชนไก่ และในระหว่างการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีก

(7.3) ศึกษาวิเคราะห์ระบบการผลิต การตลาด ตลอดห่วงโซ่ของการผลิตสัตว์ปีกที่ได้รับผลจากการปรับปรุงระบบการเลี้ยง เช่น การปรับปรุงระบบการเลี้ยงเปิดโล่งเป็นต้น รวมทั้งศึกษาแนวทางการปรับปรุงกฎหมายรองรับการปรับระบบการเลี้ยง

(7.4) ศึกษาวิเคราะห์และประเมินระบบแยกส่วนการเลี้ยง(Compartmentalization)

(8) **ประชาสัมพันธ์** เพื่อให้ความรู้แก่เกษตรกรและผู้ประกอบการด้านปศุสัตว์ในการร่วมป้องกัน ควบคุม และแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนก

(8.1) จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่เกษตรกรและผู้ประกอบการด้านปศุสัตว์ ให้ความสำคัญกับการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบการเลี้ยงสัตว์ปีกและโรงฆ่าสัตว์ปีก

(8.2) ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรและผู้ประกอบการด้านปศุสัตว์ ให้ความร่วมมือในการเคลื่อนย้ายสัตว์ให้เป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย และมีความรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก รวมทั้ง การลดผลกระทบด้านต่างๆ หากเกิดโรคไข้หวัดนกขึ้น

๑) หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

(1) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก

- ปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการเลี้ยงสัตว์ปีก ระบบการฆ่าสัตว์ปีกให้มีมาตรฐาน รวมทั้งจัดระบบการขนส่งผลิตภัณฑ์สัตว์ปีกจากโรงฆ่าสัตว์ไปยังท้องตลาด ให้ปลอดภัยจากโรคไข้หวัดนก

- พัฒนาบุคลากรและถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรในการปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการเลี้ยงสัตว์ปีก และโรงฆ่าสัตว์ปีก

(2) กระทรวงสาธารณสุข ร่วมสนับสนุนในการตรวจสอบผลิตภัณฑ์สัตว์ที่จำหน่ายในตลาดและซูเปอร์มาเก็ต ให้มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค

(3) กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม ร่วมสนับสนุนการสนับสนุนการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีก เพื่อควบคุมการแพร่กระจายในวงกว้าง

(4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ในการดูแลการเลี้ยงสัตว์ปีกในท้องถิ่นให้เป็นไปตามแนวทาง/ มาตรการที่กำหนดเพื่อป้องกันและควบคุมโรค

(5) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมสนับสนุนในการฟื้นฟูระบบการเลี้ยงและการตลาดของสัตว์ปีกสวยงาม

(6) **กระทรวงศึกษาธิการ** ร่วมสนับสนุนการศึกษาวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ในการจัดการสัตว์ปีก และให้ความรู้กับนักเรียน เพื่อลดโอกาสในการติดเชื้อ

(7) **สำนักนายกรัฐมนตรี** โดยกรมประชาสัมพันธ์ ร่วมสนับสนุนการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่เกษตรกร และประชาชน

(8) **กระทรวงแรงงาน** ร่วมสนับสนุนในการพัฒนาและคุ้มครองแรงงานในสถานประกอบการเลี้ยงสัตว์ปีก และกิจการที่เกี่ยวข้อง

(9) **กระทรวงพาณิชย์** ร่วมสนับสนุนด้านการตลาดให้ผู้ค้าสัตว์ปีก

(10) **กระทรวงต่างประเทศ** ร่วมสนับสนุนในการเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

(11) **ภาคเอกชน** เช่น ผู้เลี้ยงและค้าสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์รายใหญ่ ร่วมสนับสนุนการดำเนินมาตรการของหน่วยงานรัฐ และมีการควบคุมระบบการเลี้ยง การค้าสัตว์ปีก และผลิตภัณฑ์ที่ปลอดภัย

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดระบบการผลิตและเลี้ยงสัตว์ปีก

มาตรการ/แนวทางดำเนินงาน	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	งบประมาณ (ล้านบาท)			
		2551	2552	2553	รวม
1. ปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการเลี้ยงสัตว์ปีก	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	87.7	128.1	128.1	343.9
2. ควบคุมเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีก	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม	43.5	51.8	53.4	148.7
3. พัฒนาบุคลากรและถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรผู้ประกอบการ และลูกจ้าง	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงแรงงาน	3.5	4.4	4.4	12.4
4. จัดระบบการฆ่าสัตว์ปีกให้มีมาตรฐาน	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงพาณิชย์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	1.0	1.0	1.0	3.0
5. จัดทำระบบการตรวจสอบย้อนกลับในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกเชิงธุรกิจ	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	10.0	30.6	10.0	50.6
6. ศึกษาและวิจัย	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	5.0	5.0	5.0	15.0
7. ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่เกษตรกรและประชาชน	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	9.0	9.0	9.0	27.0
รวม		159.7	229.9	210.9	600.6

“ล้างมืออย่างไร ให้สะอาด”

ล้างมือด้วยน้ำและสบู่ 7 ขั้นตอน
ทุกขั้นตอนทำ 5 ครั้ง สลับกันทั้ง 2 ข้าง

1. ฝ่ามือถูกัน

7. ถูรอบข้อมือ

2. ฝ่ามือถูหลังมือ
และนิ้วถูขอกัน

6. ปลายนิ้วถูขวางฝ่ามือ

3. ฝ่ามือถูฝ่ามือ
และนิ้วถูขอกัน

4. หลังนิ้วมือถูฝ่ามือ

5. ถูนิ้วหัวแม่มือ
โดยรอบฝ่ามือ

ล้างมือบ่อยครั้ง หยุดยั้งเชื้อโรค

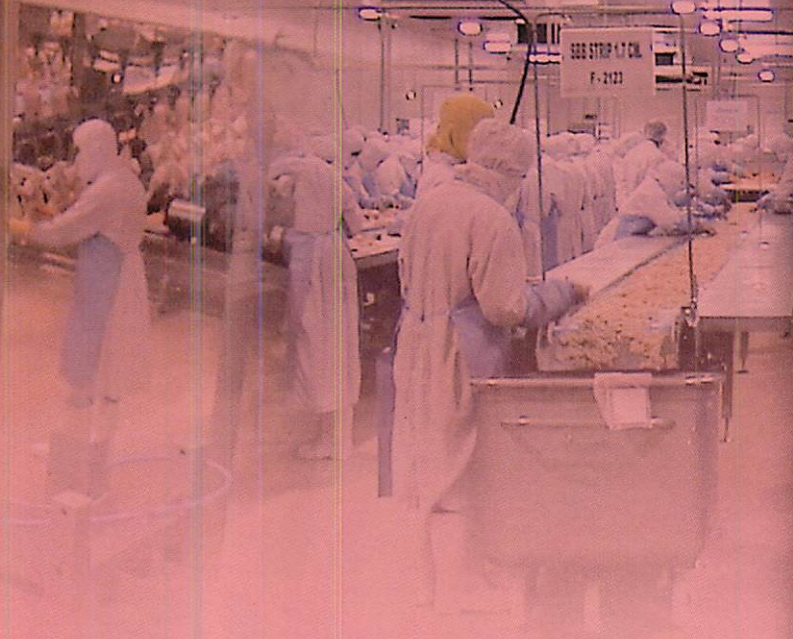
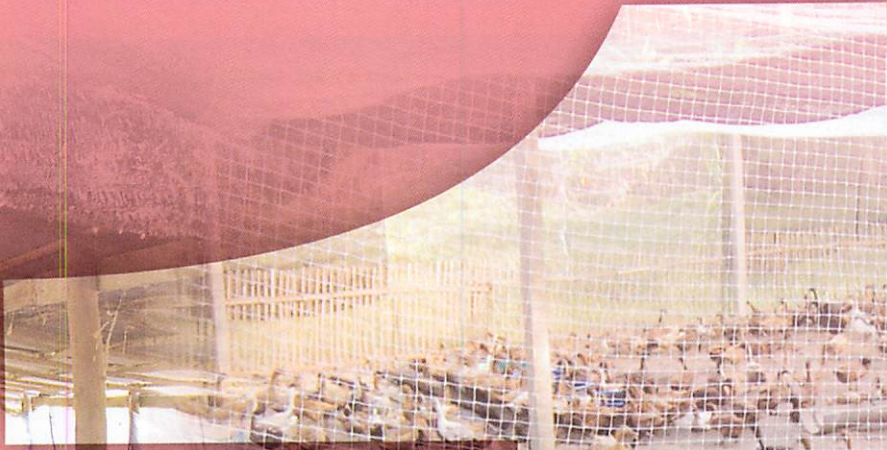
- หลังไอ จาม หรือล้างน้ำมูก
- หลังการขับถ่าย
- ก่อนและหลังการเตรียมหรือปรุงอาหาร
- ก่อนรับประทานอาหาร
- ก่อนและหลังการสัมผัสผู้ป่วย
- หลังการสัมผัสสัตว์ทุกชนิด

กรมควบคุมโรค ปรารภณาให้คนไทย ปลอดภัยจากโรค

Na
Global

ยุทธศาสตร์ที่ 1
การจัดระบบการผลิตและเลี้ยงสัตว์ปีก

ยุทธศาสตร์ที่ 2

การเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรค ทั้งในสัตว์และคน

● วัตถุประสงค์

(1) เพื่อพัฒนาระบบการป้องกันและควบคุมโรค ทั้งในสัตว์และในคน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดของโรค และสามารถควบคุมสถานการณ์การระบาดของไข้หวัดนกได้อย่างรวดเร็วและฉับไว

(2) เพื่อพัฒนาระบบการเฝ้าระวังโรคให้สามารถตรวจพบการเกิดโรคไข้หวัดนกและโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่อย่างฉับไว และติดตามการเปลี่ยนแปลงของปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(3) เพื่อเสริมศักยภาพของสถานบริการสาธารณสุขทั่วประเทศ ให้สามารถดูแลรักษาผู้ป่วยไข้หวัดนกและไข้หวัดใหญ่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งป้องกันการติดเชื้อในสถานบริการและการติดเชื้อของบุคลากรปฏิบัติงาน

(4) เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการวิจัยโรคไข้หวัดนก เพื่อรองรับสถานการณ์ที่อาจเกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนก และไข้หวัดใหญ่

◎ เป้าหมาย

(1) มีระบบการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมการระบาดของสัตว์ปีกที่มีประสิทธิภาพ โดยสามารถดำเนินมาตรการที่เหมาะสมภายใน 12 ชั่วโมง นับจากการได้รับแจ้งและรับทราบสัตว์ปีกป่วยหรือตาย ซึ่งตามกฎหมายโรคระบาดสัตว์ เกษตรกรต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบภายในเวลา 12 ชั่วโมง และเจ้าหน้าที่ก็ต้องทำลายให้เสร็จภายในเวลา 12 ชั่วโมง

(2) มีระบบการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคเชิงรุกเพื่อป้องกันปัญหาการป่วยและตายด้วยโรคไข้หวัดนกในคน

(3) มีโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น และมีการวิจัยและพัฒนาที่สำคัญ พร้อมทั้งมีห้องปฏิบัติการชั้นสูงโรคของส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่มีความปลอดภัยทางชีวภาพ และห้องปฏิบัติการเคลื่อนที่ที่พร้อมในภาวะฉุกเฉินและจำเป็นทั้งในสัตว์และในคน

(4) มีทีมบุคลากรที่เฝ้าระวัง วินิจฉัย และดูแลรักษาพยาบาลและควบคุมโรคทั้งในสัตว์และคน และมีเวชภัณฑ์ป้องกันที่จำเป็นอย่างเพียงพอ เพื่อเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนกอย่างมีประสิทธิภาพ

(5) มีสถานบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพในการดูแลและรักษาผู้ป่วยไข้หวัดนกและไข้หวัดใหญ่อย่างมีประสิทธิภาพทั่วประเทศ

๑๑. มาตรการและแนวทางการดำเนินการ

(1) **พัฒนาศักยภาพและเตรียมความพร้อมบุคลากร** ในการฝึกอบรมแพทย์ สัตวแพทย์และทีมเฝ้าระวังสอบสวนโรคเคลื่อนที่เร็ว ในการป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนก รวมทั้งเฝ้าระวัง วินิจฉัยโรค ดูแลและรักษาพยาบาล รวมทั้งส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนกกับต่างประเทศ

(1.1) ฝึกอบรมแพทย์และสัตวแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านระบาดวิทยา ในการควบคุมและสอบสวนโรค รวมทั้งทีมเฝ้าระวังสอบสวนโรคเคลื่อนที่เร็ว (SRRT) ในทุกระดับ

(1.2) ฝึกอบรมหลักสูตรด้านระบาดวิทยาและควบคุมโรคไข้หวัดนก โดยเฉพาะการเก็บตัวอย่างส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการให้แก่เจ้าหน้าที่หรือบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน โดยนักวิชาการสังกัดกรมปศุสัตว์

(1.3) สนับสนุนให้มีการซักซ้อมแผนการปฏิบัติงานและการแจ้งเตือนภัยสำหรับเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์การระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่

(1.4) ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กับต่างประเทศ รวมทั้งการศึกษาดูงานต่างประเทศในการป้องกัน ควบคุม และแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนก มีองค์ความรู้และวิทยาการที่ทันสมัยในการเฝ้าระวัง วินิจฉัย ดูแลและรักษาพยาบาล ป้องกัน และควบคุมโรคไข้หวัดนก เช่น มาตรการในการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนกของแต่ละประเทศ การใช้วัคซีนเพื่อควบคุมโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก การชันสูตรสัตว์ มาตรการการตรวจ

วินิจฉัยและดูแลรักษาผู้ป่วยโรคไข้หวัดนก วิทยาการด้านระบาดวิทยาทางสัตวแพทย์ เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดแนวทางการป้องกัน และควบคุมโรคไข้หวัดนก รวมทั้งเฝ้าระวัง วินิจฉัย ดูแลรักษาพยาบาลในประเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(1.5) จัดทำและขับเคลื่อนแผนแม่บทในการพัฒนากำลังคนระยะยาว ด้านสัตวแพทย์และสัตวบาลของประเทศ เพื่อสร้างองค์ความรู้ให้แก่บุคลากรและเตรียมพร้อมรับแนวโน้มของการขยายตัวของโรคอุบัติใหม่

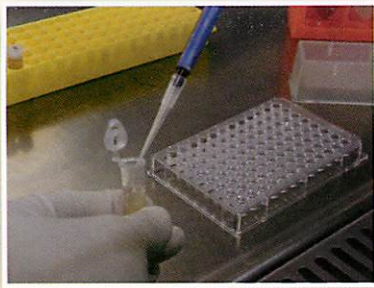
(2) พัฒนาศักยภาพของห้องปฏิบัติการเพื่อการชันสูตรโรคในสัตว์และคน ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยพัฒนาห้องปฏิบัติการให้มีความปลอดภัยในระดับที่เหมาะสมและสร้างเครือข่ายห้องปฏิบัติการ รวมทั้งพัฒนาห้องปฏิบัติการเคลื่อนที่

(2.1) การพัฒนาด้านการชันสูตรสัตว์

- พัฒนาห้องปฏิบัติการให้มีความปลอดภัยทางชีววิทยาระดับ 3

- พัฒนาห้องปฏิบัติการให้สามารถรองรับการตรวจวินิจฉัยโรคไข้หวัดนก รวมถึงการตรวจแยกเชื้อลำดับพันธุกรรม (Sequencing) การตรวจกรณีที่มีการใช้วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนกในประเทศไทย การตรวจเชื้อโรคไข้หวัดนกที่มีความรุนแรงต่ำ

- สร้างเครือข่ายห้องปฏิบัติการ ทั้งห้องปฏิบัติการของกรมปศุสัตว์ มหาวิทยาลัยและภาคเอกชน เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลการเกิดโรคไข้หวัดนก

- พัฒนาวีธีการตรวจโรคไข้หวัดนกให้รวดเร็วและแม่นยำ พร้อมทั้งให้ดำเนินการทดสอบโรคเบื้องต้นในพื้นที่ได้ โดยพัฒนาชุดตรวจวินิจฉัยโรคไข้หวัดนกคัดกรองได้รวดเร็วและแม่นยำ พร้อมทั้งวัสดุอุปกรณ์ยานพาหนะในการดำเนินการ

- พัฒนาห้องปฏิบัติการเคลื่อนที่ให้พร้อมสำหรับการปฏิบัติงานในภาวะจำเป็นและฉุกเฉิน และเข้าพื้นที่ในการตรวจวินิจฉัยโรคได้อย่างรวดเร็ว

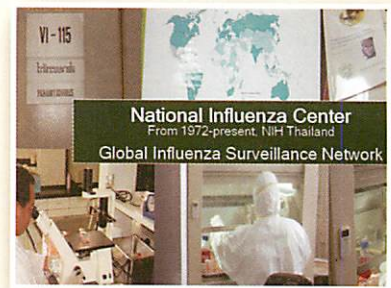
(2.2) การพัฒนาด้านการชั้นสูตรคน

- พัฒนาห้องปฏิบัติการของส่วนกลางและศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์เขต ให้มีความปลอดภัยระดับที่เหมาะสม

- พัฒนาเทคนิคการตรวจวินิจฉัยโรคไข้หวัดนก เพื่อให้ผลที่รวดเร็ว ถูกต้อง รองรับปริมาณตัวอย่างที่มากขึ้น

- พัฒนาศักยภาพห้องปฏิบัติการเคลื่อนที่ให้พร้อมสำหรับการปฏิบัติงานภาวะฉุกเฉินในพื้นที่เสี่ยงและพื้นที่เกิดการระบาด

- พัฒนาระบบประสานงานการตรวจวิเคราะห์และเฝ้าระวังโรคทางห้องปฏิบัติการ

(3) พัฒนาศักยภาพในการดูแล วินิจฉัยและรักษาผู้ป่วยโรคไข้หวัดนก โดยพัฒนาแนวทางและมาตรฐานในการดูแล วินิจฉัย และรักษาผู้ป่วย พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายในโรงพยาบาลรัฐและเอกชน

(3.1) พัฒนาคู่มือและแนวทางในการคัดกรองการวินิจฉัย และการดูแลรักษาผู้ป่วยไข้หวัดนก รวมถึงแนวทางการส่งต่อผู้ป่วยในสถานบริการระดับต่างๆ รวมถึงการจัดการโรงพยาบาลสนาม

(3.2) พัฒนามาตรฐานการดูแลรักษาพยาบาลและความพร้อมของบุคลากรและศักยภาพของหน่วยงานระดับต่างๆ

(3.3) พัฒนาเครือข่ายแพทย์และบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลของรัฐและเอกชน เพื่อการวินิจฉัยในการตรวจจับและรายงานโรค

(4) วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ ทางด้านผลิตภัณฑ์เฝ้าระวังและควบคุมโรค องค์ความรู้ด้านไข้หวัดนกและไข้หวัดใหญ่ บุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานและเชิงนโยบาย และพัฒนาระบบฐานข้อมูล

(4.1) พัฒนาผลิตภัณฑ์เฝ้าระวังและควบคุมโรค ในการผลิตวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนกและไข้หวัดใหญ่ สำหรับการระบาดใหญ่ ยาด้านไวรัสไข้หวัดนก ชุดทดสอบเชื้อไข้หวัดนก และยาฆ่าเชื้อโรค

- ศึกษาวิจัยและพัฒนาศักยภาพในการผลิตวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก โดยให้มีสำรองใช้ในกรณีฉุกเฉิน (Stock)
- ศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาวัคซีนไข้หวัดใหญ่สำหรับการระบาดใหญ่ (Pandemic Influenza Vaccine)
- ศึกษาหาต่อต้านไวรัสไข้หวัดนกตัวใหม่ที่เหมาะสมและเพิ่มขนาดของยาในผู้ป่วยอาการรุนแรง
- วิจัยสมุนไพรรักษาโรคไข้หวัดนกและไข้หวัดใหญ่ และจัดการองค์ความรู้สมุนไพรในการดูแลและรักษาไข้หวัดนกและไข้หวัดใหญ่
- ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับยาฆ่าเชื้อโรคเน้นเรื่องความทนทานของเชื้อไข้หวัดนก
- วิจัยและพัฒนาเพื่อผลิตชุดทดสอบตรวจหาแอนติบอดีและแอนติเจนต่อเชื้อไข้หวัดนก
- วิจัยและพัฒนาชุดทดสอบชั้นสูงและชุดตรวจวินิจฉัยไข้หวัดนก
- ศึกษาวิจัยและพัฒนาอุปกรณ์ป้องกันสำหรับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

(4.2) **พัฒนาองค์ความรู้** เกี่ยวกับการระบาดและการกลายพันธุ์ของเชื้อไข้หวัดนกทั้งในสัตว์และในคน เพื่อลดความเสี่ยงจากการระบาด

- ศึกษาวิจัยด้านระบาดวิทยา การกลายพันธุ์ของเชื้อไข้หวัดนก พยาธิกำเนิดของการติดเชื้อไข้หวัดนก และการศึกษานิเวศวิทยาของสัตว์ปีกที่เป็นพาหะนำโรคไข้หวัดนก

- ศึกษาวิจัยวิวัฒนาการของเชื้อไข้หวัดนกในสัตว์และคน โดยเน้นงานวิจัยและศึกษาระบาดวิทยาในระดับหมู่บ้าน เพื่อพัฒนารูปแบบการเลี้ยงต้นแบบศึกษาปัจจัยเสี่ยงในการรับเชื้อไข้หวัดนก ศึกษาเชื้อไวรัสและการแพร่เชื้อในนกธรรมชาติ การถอดรหัสพันธุกรรมไข้หวัดนก การพัฒนาการตรวจวินิจฉัยโรคให้แม่นยำและรวดเร็ว

- ศึกษาเส้นทางอพยพของนกอพยพชนิดที่สำคัญในประเทศไทย ด้วยเทคนิคการติดตามตัวสัตว์ ระบบดาวเทียมและการทำเครื่องหมายนกอพยพสำรวจตรวจตรา นับประชากรนกอพยพฤดูหนาวในประเทศไทย และสำรวจแหล่งทำรังวางไข่ของนกที่ทำรังเป็นกลุ่ม

- ศึกษาการตอบสนองของระบบภูมิคุ้มกันผู้ป่วยไข้หวัดนก

- ศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อระบบนิเวศจากการทำลายนกธรรมชาติ การห้ามเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งในนาข้าว

(4.3) **พัฒนาบุคลากรด้านวิจัยและพัฒนา** เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านยาและวัคซีน เพื่อรองรับการกลายพันธุ์ของเชื้อไข้หวัดนกทั้งในสัตว์และในคน

(4.4) **พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน** ที่จำเป็นสำหรับการวิจัยและพัฒนาด้านยาและวัคซีนโรคไข้หวัดนก และไข้หวัดใหญ่และโรคอุบัติใหม่อื่นๆ

(4.5) **วิจัยเชิงนโยบาย** เพื่อประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐ

- วิเคราะห์และประเมินระบบแยกส่วนการเลี้ยง (Compartmentalization) และยุทธศาสตร์การจัดตั้งโรงงานวัคซีนไข้หวัดนกและไข้หวัดใหญ่ ตลอดจนแนวทางการพัฒนาระบบการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนก
- ศึกษาผลกระทบเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและต่างประเทศ เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการร่วมมือกันกับต่างประเทศในการป้องกันและควบคุมโรค
- ศึกษาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านระบบการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกในสัตว์และคน

(4.6) **พัฒนาระบบฐานข้อมูล** ที่เกี่ยวข้องกับ การแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก ทั้งในสัตว์และคน เช่น ระบบฐานข้อมูลของสัตว์ปีกที่ติดโรคไข้หวัดนก ผู้ป่วยเป็นโรคไข้หวัดนก พื้นที่ที่เกิดโรคไข้หวัดนกระบาด เป็นต้น ข้อมูล การศึกษาและวิจัยที่ดำเนินการโดยหน่วยงานต่างๆ เพื่อประกอบการจัดทำประเด็นในการตัดสินใจด้านนโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(5) **เฝ้าระวังโรคในสัตว์ปีก** โดยจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการในระยะฉุกเฉิน สร้างเครือข่ายการเฝ้าระวังในพื้นที่ พร้อมทั้งรณรงค์ค้นหาโรคเชิงรุก

(5.1) จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการในระยะฉุกเฉิน (War Room) ทั้งในส่วนกลางและในระดับจังหวัด สำหรับการเตือนภัยและวางแผนควบคุมโรคทั้งในสัตว์และในคน โดยจัดทำระบบเตือนภัยการระบาดของโรคล่วงหน้า (Early Warning System) และวางแผนควบคุมโรค โดยมีศูนย์รวบรวมข้อมูลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจใช้มาตรการควบคุมโรค รวมทั้งการซักซ้อมแผนปฏิบัติงานและการแจ้งเตือนภัย

(5.2) พัฒนา และเชื่อมโยงระบบข้อมูลสารสนเทศสัตว์ปีกและพื้นที่เกิดโรคให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น โดยการจัดทำฐานข้อมูลการเลี้ยงสัตว์ปีก และพื้นที่เกิดโรค โดยใช้ระบบ GIS ช่วยในการดำเนินงานทั่วประเทศ และมีระบบการรายงานข้อมูลและสถานการณ์ของโรคไข้หวัดนกที่ทันสมัยและทั่วถึง

(5.3) สร้างเครือข่ายการเฝ้าระวัง ในระดับหมู่บ้าน ตำบล โดยใช้อาสาสมัครปศุสัตว์ อาสาสมัครสาธารณสุข กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยมีเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์เป็นศูนย์กลางในการประสานงาน และจ้างพนักงานราชการตำแหน่ง เจ้าพนักงานสัตวบาล นายสัตวแพทย์ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการเฝ้าระวังโรค

(5.4) รณรงค์ค้นหาโรคเชิงรุกแบบบูรณาการ โดยจัดทีมเข้าดำเนินการตรวจสอบสัตว์ปีกทุกหมู่บ้าน หากพบให้เข้าควบคุมโรคทันที และมีการสุ่มเก็บตัวอย่าง สัตว์ปีกเพื่อนำไปตรวจทางห้องปฏิบัติการ

(5.5) รมรณงค้ทำควมสะอาดและทำลาย เชื้อโรค โดยการฉีดพ่นยาฆ่าเชื้อในพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดโรค และยาฆ่าเชื้อต้องมีประสิทธิภาพสูงและเป็นมาตรฐาน เดียวกันทั้งประเทศ

(6) **เฝ้าระวังโรคในนกธรรมชาติ นกอพยพ และ สัตว์ภายในสวนสัตว์** โดยรมรณงค้จัดตั้งหน่วยปฏิบัติการ เฝ้าระวัง ติดตาม และควบคุมป้องกันการระบาดใน นกธรรมชาติและนกอพยพ รวมทั้งสำรวจและเก็บตัวอย่าง สัตว์ในสวนสัตว์และสวนสาธารณะ

(6.1) รมรณงค้ค้นหาโรคไข้หวัดนกเชิงบูรณาการ โดยการเก็บตัวอย่างสัตว์ปีกส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ

(6.2) จัดตั้งหน่วยปฏิบัติการในการควบคุม และป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนกในพื้นที่ที่มีความเสี่ยง ต่อการระบาดของโรคไข้หวัดนกในธรรมชาติ รวมทั้งให้มี ศูนย์เฝ้าระวังและติดตามโรคจากสัตว์ป่า สัตว์ต่างถิ่นและ สัตว์อพยพ มีการสร้างเครือข่าย รวมทั้งมีระบบการรับแจ้งโรค และการรายงานการพบโรค

(6.3) นำระบบการป้องกันโรคตามหลักความ ปลอดภัยทางชีวภาพมาใช้ป้องกันและควบคุมโรคในการ ผ่านเข้า-ออกสวนสัตว์

(7) ฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกที่มีความรุนแรงต่ำ (Low Pathogenic Avian Influenza) โดยการสุ่มเก็บตัวอย่างจากสัตว์ปีกเพื่อตรวจหาเชื้อไวรัสที่มีความรุนแรงต่ำ และกำหนดมาตรการควบคุมมิให้แพร่กระจายออกไป

(8) ฝ้าระวังและควบคุมโรคในคน โดยฝ้าระวังผู้ป่วยโรคปอดอักเสบ ไข้หวัดนกและไข้หวัดใหญ่และผู้ป่วยโรคติดเชื้อทางเดินหายใจ ตลอดจนสอบสวนและควบคุมผู้ป่วยการระบาดจากผู้ป่วยโรคไข้หวัดนกและไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ฝ้าระวังผู้ป่วยปอดอักเสบและไข้หวัดใหญ่ในสถานบริการสาธารณสุข

(8.1) ฝ้าระวังเชื้อไข้หวัดนกและเชื้อไข้หวัดใหญ่ตามฤดูกาล และตรวจสอบการกลายพันธุ์ โดยการตรวจสอบสารพันธุกรรม รวมทั้งการตั้งเฝ้าระวังของเชื้อ

(8.2) ฝ้าระวังการระบาดกลุ่มก้อน (Cluster) ของผู้ป่วยโรคติดเชื้อทางเดินหายใจ ทั้งจากเครือข่ายในชุมชน โรงพยาบาล อสม. และสื่อมวลชน

(8.3) สบสวณกรณีผู้ป่วยสงสัยไข้หวัดนก
ทุกรายและผู้ป่วยปอดอักเสบเสียชีวิต รวมทั้งควบคุมการ
ระบาดกรณีผู้ป่วยสงสัยเป็นโรคไข้หวัดนกหรือไข้หวัดใหญ่
สายพันธุ์ใหม่

(8.4) สร้างความเข้าใจแก่ประชาชนในการ
ป้องกันโรค เช่น ให้ความสำคัญกับการล้างมือ การใช้ผ้า
ปิดปากและจมูกเวลาไอ เป็นต้น

(9) **ควบคุมโรคเมื่อสงสัยว่ามีโรคไข้หวัดนก**
เกิดขึ้น โดยการทำลายสัตว์ปีก พ่นน้ำยาฆ่าเชื้อในจุดเกิดเหตุ
พร้อมทั้งห้ามการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและสอบสวนโรค
อย่างต่อเนื่อง

(9.1) ทำลายสัตว์ปีกและจ่ายเงินค่าชดเชย โดย
ให้สัตวแพทย์ใช้ดุลยพินิจในการทำลายสัตว์ปีกที่ป่วยสงสัย
เป็นโรคไข้หวัดนกทันที โดยไม่ต้องรอผลการตรวจทาง
ห้องปฏิบัติการ เพื่อความรวดเร็วในการควบคุมโรค และให้
ประกาศเป็นพื้นที่ภัยพิบัติ เพื่อให้สามารถเบิกเงินค่าชดเชย
และค่าดำเนินการควบคุมโรค จากงบภัยพิบัติฉุกเฉินจาก
การแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก ตามระเบียบกระทรวง
การคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย
พิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546 ทั้งนี้ การสั่งทำลายและการ
จ่ายเงินค่าชดเชยให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

(9.2) มีชุดเฉพาะกิจควบคุมโรคประจำเขต และ
มีการพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อโรคในจุดเกิดโรคและจุดเสี่ยง

(9.3) ห้ามเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกเข้าและออก
ในพื้นที่รัศมี 10 กิโลเมตรรอบจุดเกิดโรคหรือจุดสงสัยว่ามี
โรคตามนิยามโรคไข้หวัดนก รวมถึงห้ามนำสัตว์ปีกเข้าเลี้ยง
ใหม่ในจุดพบโรคดังกล่าว ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์
ที่กรมปศุสัตว์กำหนด

(9.4) ในกรณีที่ผลการตรวจตัวอย่างสัตว์ปีกทางห้องปฏิบัติการ ยืนยันพบเชื้อไวรัสโรคไข้หวัดนกให้สอบสวนหาสาเหตุของการเกิดโรคทุกครั้ง รวมทั้งให้มีการเฝ้าระวังในพื้นที่รัศมี 5 กิโลเมตร รอบจุดเกิดโรคอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาอย่างน้อย 21 วัน

(10) จัดการและสนับสนุนเวชภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์ป้องกัน ควบคุมและรักษาโรคไข้หวัดนก เช่น น้ำยาฆ่าเชื้อ ชุดปฏิบัติงาน วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดนกและไข้หวัดใหญ่ ยาทานไวรัส ชุดทดสอบไข้หวัดใหญ่ อุปกรณ์ช่วยชีวิต รวมทั้งติดตามอาการข้างเคียงจากการรับวัคซีน

(10.1) จัดหาเวชภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์สำหรับป้องกัน ควบคุม และรักษาโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก เช่น น้ำยาฆ่าเชื้อ เครื่องพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อ ชุดปฏิบัติงานที่ป้องกันโรคไข้หวัดนกได้ เป็นต้น

(10.2) จัดหายานพาหนะพร้อมเวชภัณฑ์และวัสดุอุปกรณ์สำหรับใช้ในการเฝ้าระวัง ควบคุม และป้องกันโรคไข้หวัดนก เพื่อใช้สนับสนุนการปฏิบัติงานเพื่อให้ครอบคลุมเกษตรกรทุกพื้นที่

(10.3) จัดหาวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ แก่กลุ่มเสี่ยง เพื่อป้องกันเชื้อไวรัสไข้หวัดนกผสมข้ามสายพันธุ์ และยาด้านไวรัสเพื่อการรักษาผู้ป่วยและป้องกันผู้สัมผัสใกล้ชิด อีกทั้งจัดหาชุดทดสอบไข้หวัดใหญ่เบื้องต้นและลวดเก็บตัวอย่าง อุปกรณ์ป้องกันการติดเชื้อส่วนบุคคลที่จำเป็น

(10.4) ประเมินการได้รับวัคซีน ยาต้านไวรัส และชุดทดสอบในโรงงานโรคไข้หวัดนก

(10.5) พัฒนาศักยภาพการผลิตวัคซีน ป้องกันโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก รวมทั้งติดตามผลการใช้ วัคซีน ยาป้องกันและยารักษาไข้หวัดนกและไข้หวัดใหญ่

(11) สื่อสารและประชาสัมพันธ์ ในการป้องกัน และควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก รวมทั้ง ติดตามประเมินผลการรับรู้ข่าวสารของประชาชน

(11.1) สื่อสารสาธารณะและสุขศึกษา ประชาสัมพันธ์ในการป้องกัน ควบคุมโรคไข้หวัดนกและการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่ โดยใช้รูปแบบของสื่อที่น่าสนใจ สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายและให้ความสำคัญกับการป้องกันโรค

(11.2) ประชาสัมพันธ์ให้คำแนะนำในการ ป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกในนครธรรมชาติ

(11.3) โครงการประเมินผลการรับรู้ข่าวสาร ความรู้เรื่องโรคไข้หวัดนกและการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่ และการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม

Biosafety Level 3, P3

- Cap
- N95 mask
- Pair of gloves
- Goggles
- Gown
- Apron
- Footwear

Influenza Center
present, NIH Thailand
Surveillance Network

ยุทธศาสตร์ที่ 2
การเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรค
ทั้งในสัตว์และคน

- Cap
- N95 mask
- Pair of gloves
- Goggles
- Gown
- Apron
- Footwear

Center
and
Network

๑) หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

(1) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- เฝ้าระวังโรคในสัตว์ปีก และควบคุมโรคเมื่อสงสัยว่ามีโรคไข้หวัดนกเกิดขึ้น
- พัฒนาศักยภาพและเตรียมความพร้อมบุคลากร ห้องปฏิบัติการทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ในด้านการตรวจวินิจฉัยโรค
- จัดการและสนับสนุนเวชภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์ ป้องกันควบคุมและรักษาโรคไข้หวัดนก
- วิจัยพัฒนาเพื่อเตรียมพร้อมในการใช้วัคซีน ป้องกันโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก

(2) กระทรวงสาธารณสุข

- พัฒนาศักยภาพและเตรียมพร้อมบุคลากร รวมทั้งห้องปฏิบัติการในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
- พัฒนาศักยภาพการดูแลวินิจฉัยและรักษาผู้ป่วยโรคไข้หวัดนก
- จัดการและสนับสนุนเวชภัณฑ์ อุปกรณ์ ป้องกัน ควบคุมโรคไข้หวัดนกและไข้หวัดใหญ่ในกลุ่มเสี่ยง
- วิจัยพัฒนาเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกและการกลายพันธุ์ของเชื้อ และยาด้านไวรัสตัวใหม่รักษาโรค

(3) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- เฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกในนกธรรมชาติ นกอพยพและสัตว์ที่เลี้ยงภายในสวนสัตว์ และให้คำแนะนำ การป้องกันการแพร่ระบาด
- วิจัยพัฒนาเกี่ยวกับนกอพยพ และโรคไข้หวัดนกในนกธรรมชาติ

(4) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งสถาบันการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยต่างๆ ร่วมสนับสนุนงานวิจัยและพัฒนาด้านผลิตภัณฑ์เฝ้าระวังและควบคุมโรคองค์ความรู้เพื่อประเมินความเสี่ยง การพัฒนาบุคลากร โครงสร้างพื้นฐาน ที่จำเป็น และวิจัยเชิงนโยบายเพื่อประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐ

(5) กระทรวงกลาโหม และกระทรวงมหาดไทย ร่วมสนับสนุนการควบคุมโรคและระดมกำลังในกรณีฉุกเฉิน เพื่อป้องกันควบคุมโรค

(6) สำนักนายกรัฐมนตรี โดยกรมประชาสัมพันธ์ ร่วมสนับสนุนการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สื่อสารสาธารณสุขและสุขศึกษาในการป้องกันควบคุมโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก นกธรรมชาติ และการระบาดใหญ่โรคไข้หวัดใหญ่

(7) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทในการรณรงค์ให้เกิดการเฝ้าระวังโรค การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบมาตรการป้องกัน ควบคุม และเฝ้าระวังโรค

(8) ภาคเอกชนและชุมชน มีบทบาทในการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารที่ถูกต้องให้ประชาชนรับรู้

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรค ทั้งในสัตว์และคน

มาตรการ/แนวทางดำเนินงาน	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	งบประมาณ (ล้านบาท)			
		2551	2552	2553	รวม
1. พัฒนาศักยภาพและเตรียมความพร้อมของบุคลากร	กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	57.6	57.6	57.6	172.8
2. พัฒนาศักยภาพของห้องปฏิบัติการเพื่อชันสูตรโรค		199.5	148.5	152.5	500.5
• ด้านการชันสูตรสัตว์	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	104.5	49.5	49.5	203.5
• ด้านการชันสูตรคน	กระทรวงสาธารณสุข	95.0	99.0	103.0	297.0
3. พัฒนาศักยภาพในการดูแล วินิจฉัยและรักษาผู้ป่วยโรคใช้ชีวิตนก	กระทรวงสาธารณสุข	10.0	10.0	10.0	30.0
4. วิจัยและพัฒนา	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	302.7	460.5	396.2	1,159.4
• พัฒนาผลิตภัณฑ์เฝ้าระวังและควบคุมโรค	กระทรวงสาธารณสุข	87.9	67.3	46.6	201.8
• พัฒนาการองค์ความรู้	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ	106.8	215.2	216.6	538.6
• พัฒนาบุคลากร โครงสร้างพื้นฐาน และวิจัยเชิงนโยบาย	กระทรวงวิทยาศาสตร์ วช./กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย	108.0	178.0	133.0	419.0
5. เฝ้าระวังโรคในสัตว์ปีก	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข	289.0	527.2	527.2	1,343.3
6. เฝ้าระวังโรคในนกธรรมชาติและสัตว์ในสวนสัตว์	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	39.5	37.9	37.9	115.4

มาตรการ/แนวทางดำเนินงาน	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	งบประมาณ (ล้านบาท)			
		2551	2552	2553	รวม
7. ฝ้าระวังโรคใช้หวัดนกที่มีความรุนแรงต่ำ	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	17.7	21.0	21.0	59.7
8. ฝ้าระวังโรคและควบคุมโรคในคน	กระทรวงสาธารณสุข	15.4	13.9	13.9	43.2
9. ควบคุมโรคเมื่อสงสัยว่ามีโรคใช้หวัดนกเกิดขึ้น	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	13.0	13.0	13.0	39.0
	กระทรวงกลาโหม				
	กระทรวงมหาดไทย				
	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น				
10. จัดการและสนับสนุนเวชภัณฑ์วัสดุอุปกรณ์ป้องกัน ควบคุมและรักษาโรคใช้หวัดนก	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข	247.3	198.6	225.0	670.9
11. สื่อสารและประชาสัมพันธ์	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	71.5	77.0	77.0	225.5
	กระทรวงสาธารณสุข				
	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สำนักนายกรัฐมนตรี				
รวม		1,263.1	1,565.2	1,531.3	4,359.6

ปฏิบัติการไข้หวัดใหญ่ '50 (Flu '07)
วันพฤหัสบดีที่ 8 มีนาคม 2550
ณ ห้องประชุม 1 ชั้น 2 อาคารตึกสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

8/05/2006

ยุทธศาสตร์ที่ 3
การเตรียมความพร้อม
รับการระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่

ยุทธศาสตร์ที่ 3

การเตรียมความพร้อมรับการระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่

๑ วัตถุประสงค์

(1) เพื่อป้องกันการเกิดการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่

(2) เพื่อเตรียมพร้อมรับสถานการณ์การแพร่ระบาด โดยให้ความสำคัญกับการดูแลรักษาพยาบาลผู้ป่วยและการประสานงานเพื่อแก้ไขปัญหาเมื่อการระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่

(3) เพื่อลดการป่วย การตาย และลดผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม อันเนื่องมาจากการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่ รวมทั้งให้ระบบบริการสาธารณสุขของประเทศเป็นไปโดยปกติเมื่อเกิดการระบาดใหญ่

๑ เป้าหมาย

(1) ประเทศไทยสามารถจัดการในภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขอย่างมีประสิทธิภาพเมื่อเกิดการระบาดใหญ่

(1.1) มีการจัดทำแผนและการซ้อมแผนรองรับการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่ของประเทศ จังหวัด อำเภอ ตำบล หน่วยบริการสาธารณสุข ด้านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศ รวมทั้งภาคธุรกิจ สาธารณูปโภคพื้นฐานและองค์กรภาคประชาชน เช่น สถานบริการเลี้ยงเด็ก โรงมหรสพ สถานีขนส่ง เป็นต้น

(1.2) มีมาตรฐานการเตรียมความพร้อมด้านระบบ Command System และมาตรฐานของผู้ปฏิบัติการ

(1.3) มีศูนย์ปฏิบัติการตอบโต้ในภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข และมีการพัฒนาบุคลากรทางการแพทย์ในภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข

(1.4) มีระบบสื่อสารสาธารณะสำหรับประชาชนในภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข

(1.5) มีความพร้อมในการดูแลรักษาพยาบาลผู้ป่วยในสถานบริการทั้งภาครัฐและเอกชนในทุกระดับ รวมถึงการจัดตั้งโรงพยาบาลสนาม เมื่อสถานบริการมีผู้ป่วยเป็นจำนวนมาก

(2) ประเทศไทยสามารถป้องกัน ควบคุม และรักษาโรคไข้หวัดใหญ่อย่างมีประสิทธิภาพ

(3) ประเทศไทยสามารถพึ่งพาตนเองในการผลิตวัคซีน ยาต้านไวรัส เวชภัณฑ์ และวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นเพื่อป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ในระยะยาว

(4) ประชาชนและชุมชนทั่วประเทศสามารถดูแลตนเอง และให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันตลอดช่วงการระบาดใหญ่

๑) มาตรการและแนวทางการดำเนินการ

(1) พัฒนาระบบปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข ในการพัฒนาทีมแพทย์และพยาบาลในภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการตอบโต้ในภาวะฉุกเฉินและศูนย์สื่อสารมวลชนอย่างเป็นระบบ รวมทั้งซ้อมแผนรองรับการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่ทุกระดับ

(1.1) พัฒนาทีมแพทย์ผู้เชี่ยวชาญและพยาบาลดูแลผู้ป่วยวิกฤต เพื่อเป็นที่ปรึกษาให้แก่ทีมแพทย์ในพื้นที่เขตต่างๆ ด้านการดูแลรักษาพยาบาลในภาวะวิกฤต รวมทั้งบุคลากรทางการแพทย์และผู้เกี่ยวข้องในภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข ทั้งภาครัฐและเอกชน

(1.2) จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการตอบโต้ในภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขและพัฒนาผู้ปฏิบัติงานประจำศูนย์อำนวยการในทุกระดับ ซึ่งปรับมาจากศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนกในภาวะปกติ

(1.3) จัดตั้งศูนย์สื่อสารมวลชนอย่างเป็นระบบและมีการอบรมด้านวิชาการเรื่องโรคไข้หวัดใหญ่แก่สื่อมวลชน อสม. ผู้นำชุมชนและท้องถิ่น เป็นต้น เพื่อลดการตื่นตระหนกเมื่อเกิดการระบาดใหญ่

(1.4) จัดเตรียมความพร้อมและฝึกซ้อมแผนรับการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่ทุกระดับ ตั้งแต่ระดับประเทศ กระทรวง จังหวัด รวมทั้งในสถานศึกษาและเครือข่ายภาคธุรกิจ

(2) พัฒนาระบบการดูแลรักษาพยาบาล การควบคุมและป้องกันโรค ทั้งด้านองค์ความรู้ของบุคลากรในทุกกระดับ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงการเตรียมความพร้อมของสถานบริการ

(2.1) พัฒนางองค์ความรู้ด้านการรักษาพยาบาล และถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการดูแลรักษาพยาบาลให้กับบุคลากรทางการแพทย์ทุกระดับ ทั้งภาครัฐ และเอกชน

(2.2) พัฒนาหลักสูตรและถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่อาสาสมัครที่จะช่วยปฏิบัติงาน หรือทำงานทดแทนด้านการดูแลรักษาพยาบาล กรณีเกิดการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่

(2.3) พัฒนาระบบบริการและเสริมศักยภาพของสถานบริการ ได้แก่ การพัฒนาปรับปรุงห้องแยกโรค ผู้ป่วยติดเชื้อทางเดินหายใจแบบประยุกต์ในโรงพยาบาล (AIIR) การจัดการสิ่งแวดล้อม เน้นการจัดการขยะติดเชื้อ และสิ่งปฏิกูลจากผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่ รวมทั้งการจัดการศพของผู้เสียชีวิตจากโรคระบาด เป็นต้น

(3) พัฒนาระบบสนับสนุนการบริการผู้ป่วย และการปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉิน ในการจัดหาวัคซีนไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ระบาดใหญ่และยาด้านไวรัส รวมทั้งดูแลและตรวจสอบการนำเข้าวัคซีนไข้หวัดนกและยาด้านไวรัสไข้หวัดใหญ่

(3.1) จัดหาวัคซีนไข้หวัดใหญ่ที่เป็นสายพันธุ์ระบาดใหญ่ ยาด้านไวรัส และเวชภัณฑ์แก่สถานบริการและศูนย์ปฏิบัติการ

(3.2) กำกับ ดูแล ตรวจสอบการนำเข้าและ การสำแดงเท็จวัคซีนไข้หวัดนกและยาต้านไวรัสไข้หวัดใหญ่ รวมทั้งอำนวยความสะดวกในการนำเข้ายาต้านไวรัสให้ สถานทูต องค์กร และบริษัทเพื่อการบริจาค

(3.3) เร่งรัดพิจารณาอนุญาตการขึ้นทะเบียน ยาต้านไวรัสและวัคซีนไข้หวัดใหญ่

(4) พัฒนาระบบและมาตรการควบคุมพื้นที่ เสี่ยง โดยจัดเตรียมโรงพยาบาลสนาม และความพร้อม ในการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ในชุมชนระหว่างการเกิดการ ระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่

(4.1) พัฒนารูปแบบและจัดเตรียมโรงพยาบาล สนาม เพื่อการบริการผู้ป่วยในพื้นที่ควบคุม และถ่ายทอด องค์ความรู้แก่หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

(4.2) จัดเตรียมความพร้อมในการช่วยเหลือ ป้องกัน บรรเทาสาธารณภัยและภัยพิบัติ และระบบ ประสานงานบรรเทาทุกข์ชุมชน โดยประสานความร่วมมือ กับหน่วยงานที่มีความชำนาญในการบรรเทาทุกข์ เช่น สภากาชาดไทย และกาชาดสากล เป็นต้น

(5) พัฒนาศักยภาพการตรวจคัดกรอง ผู้เดินทางระหว่างประเทศ โดยพัฒนาด่านควบคุมโรคติดต่อ ระหว่างประเทศ รวมทั้งด่านบริเวณชายแดน และรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ที่จุดตรวจลงตราอย่างเข้มงวด

(5.1) จัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ในการ ตรวจคัดกรอง โดยพัฒนาศักยภาพด่านควบคุมโรคติดต่อ ระหว่างประเทศให้ได้ตามมาตรฐานสากล

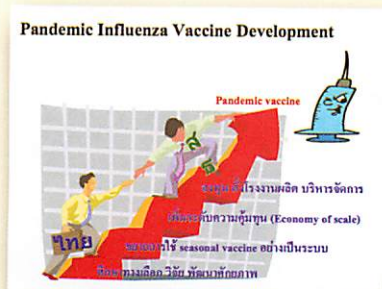

(5.2) รณรงค้ประชาสัมพันธ์ต่อผู้มาขอตรวจรับ การตรวจลงตรา ณ สถานเอกอัครราชทูต และสถานกงสุลไทย ในต่างประเทศ ว่าจะมีการคัดกรองผู้เดินทางระหว่าง ประเทศอย่างเข้มงวด ณ ท่าอากาศยานหรือจุดผ่านแดน ระหว่างประเทศ

(6) พัฒนาศักยภาพการผลิตวัคซีนและยา ในประเทศ เพื่อการพึ่งพาตนเองในระยะยาว โดยจัดตั้ง โรงงานผลิตวัคซีนไข้หวัดใหญ่ระบาดใหญ่และยาต้านไวรัส ในประเทศ และพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยในการ ผลิตวัคซีนระดับอุตสาหกรรม

(6.1) จัดตั้งโรงงานผลิตวัคซีนไข้หวัดใหญ่ ระบาดใหญ่ (Pandemic Influenza Vaccine) และยา ต้านไวรัสในประเทศระดับอุตสาหกรรม ตามมาตรฐานสากล โดยมีจัดการระบบผลิตใช้ไก่ฟัก Specific Pathogen Free (SPF) เพื่อรองรับกระบวนการผลิตวัคซีน

(6.2) พัฒนาบุคลากรในกระบวนการวิจัย และพัฒนาวัคซีนระดับอุตสาหกรรม

(7) พัฒนาศักยภาพการป้องกันและควบคุม โรคโดยมาตรการที่ไม่ใช่เวชภัณฑ์ (Non-pharmaceutical interventions) เพื่อให้ประชาชนทุกชุมชนในประเทศมี ความสามารถสูงสุด ที่จะพึ่งตนเองในการป้องกันและลด ความสูญเสียจากการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่ ใน สถานการณ์ที่ยังไม่มียาหรือวัคซีนป้องกันโรค หรือมีใน ปริมาณไม่เพียงพอ

(7.1) งดกิจกรรมที่มีผู้คนมารวมกัน รวมถึง การปิดสถานศึกษาและสถานที่สาธารณะบางแห่งเป็นการ ชั่วคราว (Social distancing)

(7.2) ส่งเสริมการใช้หน้ากากอนามัยผ้าเช็ดหน้า กระดาษชำระปิดปากเมื่อไอหรือจาม และล้างมือ ซึ่งอาจมี เชื้อเพราะได้สัมผัสวัตถุที่มีเชื้อปนเปื้อนอยู่

(7.3) แยกผู้สัมผัสโรค (Quarantine) ใน บ้านเรือน ที่พักอาศัยในชุมชนให้อยู่ห่างจากผู้อื่นระหว่าง สังเกตอาการป่วย

(7.4) จำกัดการเดินทางเพื่อลดโอกาสสัมผัสโรค

(8) **ประชาสัมพันธ** สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ ประชาชนด้านการป้องกันการติดเชื้อและแพร่เชื้อไข้หวัดใหญ่ การดูแลช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นเมื่อเจ็บป่วย รวมทั้ง การเตรียมพร้อมให้ดำรงชีวิตได้อย่างปลอดภัยในภาวะ การระบาดใหญ่

(8.1) ประสานความร่วมมือกับสื่อสารมวลชน และหน่วยงานด้านประชาสัมพันธทั้งในภาครัฐและเอกชนเพื่อ เผยแพร่ความรู้แก่ประชาชน

(8.2) รณรงค์ส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการป้องกัน โรคติดต่อระบบหายใจ เช่น การล้างมือ การใช้หน้ากาก อนามัย การหลีกเลี่ยงการคลุกคลีกับผู้ป่วย เป็นต้น

(8.3) เผยแพร่ความรู้แก่ประชาชน เพื่อการ ดำรงชีวิตอย่างปลอดภัยในภาวะฉุกเฉินเมื่อเกิดการระบาด ใหญ่ให้สามารถช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นได้

๑) หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

(1) กระทรวงสาธารณสุข เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก

- พัฒนาระบบปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉิน ด้านสาธารณสุขในการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการตอบโต้ ในภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข การพัฒนาบุคลากรการเตรียมพร้อม และฝึกซ้อมแผนรับการระบาด การจัดตั้งโรงพยาบาลสนาม

- พัฒนาระบบการดูแลรักษาพยาบาล การควบคุม และป้องกันโรค ทั้งด้านองค์ความรู้ของบุคลากร ในทุกระดับทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงการเตรียมความพร้อมของสถานบริการและโรงพยาบาลสนาม

- พัฒนาระบบสนับสนุนการบริการผู้ป่วย และปฏิบัติเป็นภาวะฉุกเฉินในการจัดการวัคซีน ยา เวชภัณฑ์ การผลิตวัคซีนในประเทศในการทบทวนมาตรฐานการควบคุมพื้นที่การระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่ การพัฒนาศักยภาพ การคัดกรองผู้เดินทางระหว่างประเทศ

(2) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมสนับสนุน ในด้านการป้องกันและควบคุมโรค

(3) กระทรวงการต่างประเทศ ร่วมสนับสนุน การรณรงค์ประชาสัมพันธ์เรื่องการคัดกรองผู้เดินทาง ระหว่างประเทศ ณ ท่าอากาศยานหรือจุดผ่านแดน ระหว่างประเทศต่อผู้มาขอตรวจรับการตรวจลงตรา ณ สถานเอกอัครราชทูต และสถานกงสุลไทยใน ต่างประเทศ

(4) **กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี** สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และสถาบันอุดมศึกษา ร่วมสนับสนุนการทำงานในด้านการศึกษา วิจัย และการสนับสนุนข้อมูลการวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

(5) **กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น** ร่วมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเตรียมความพร้อมและฝึกซ้อมแผนรับ การระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่ ทั่วประเทศ รวมทั้งการ ประสานสั่งการภาวะฉุกเฉิน และการพัฒนาระบบความ ร่วมมือการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ในชุมชน

(6) **กระทรวงศึกษาธิการ** ร่วมสนับสนุนในการ ให้ความรู้ ประชาสัมพันธ์และสร้างความร่วมมือในการ เฝ้าระวังและป้องกันโรค รวมทั้งซ้อมแผนปฏิบัติการรองรับ การระบาดใหญ่ของไข้หวัดนกและไข้หวัดใหญ่ โดยเฉพาะ ในพื้นที่เสี่ยง

(7) **กระทรวงแรงงาน** ร่วมสนับสนุนในการให้ ความรู้แก่แรงงานในสถานประกอบการ และ**กระทรวง คมนาคม** มีส่วนร่วมในการดูแลการเคลื่อนย้ายใน ภาวะฉุกเฉิน การบรรเทาทุกข์ในภาวะวิกฤติ และ**สำนัก นายกรัฐมนตรี** โดยกรมประชาสัมพันธ์ร่วมสนับสนุนในการ ประชาสัมพันธ์

(8) **สภากาชาดไทย** ร่วมสนับสนุนในการเตรียม ความพร้อมและดำเนินการรับมือในภาวะฉุกเฉินหนัก

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเตรียมความพร้อมรับการระบาดของไข้หวัดใหญ่

มาตรการ/แนวทางดำเนินงาน	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	งบประมาณ (ล้านบาท)			
		2551	2552	2553	รวม
1. พัฒนาระบบปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉิน ด้านสาธารณสุข	กระทรวงสาธารณสุข	145.3	158.0	158.0	461.3
	กระทรวงกลาโหม				
	กระทรวงมหาดไทย				
	กระทรวงคมนาคม				
	กระทรวงศึกษาธิการ				
	กระทรวงแรงงาน				
2. พัฒนาระบบการดูแลรักษาพยาบาล การควบคุม และป้องกันโรค	กระทรวงสาธารณสุข	514.2	461.7	382.7	1,358.6
	กระทรวงศึกษาธิการ				
	กระทรวงกลาโหม				
	กระทรวงมหาดไทย				
	กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ				
3. พัฒนาระบบสนับสนุนการบริการผู้ป่วยและการ ปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉิน	กระทรวงสาธารณสุข	179.6	179.6	179.6	538.7
	สภาการศึกษา				
4. พัฒนาระบบและมาตรการควบคุมพื้นที่เสี่ยง	กระทรวงสาธารณสุข	18.0	18.0	18.0	54.0
	กระทรวงกลาโหม				
	กระทรวงมหาดไทย				
	กระทรวงคมนาคม				
	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น				

มาตรการ/แนวทางดำเนินงาน	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	งบประมาณ (ล้านบาท)			
		2551	2552	2553	รวม
5. พัฒนาศักยภาพการตรวจคัดกรองผู้เดินทางระหว่างประเทศ	กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการต่างประเทศ	17.0	42.5	42.5	102.0
6. พัฒนาศักยภาพการผลิตวัคซีนในประเทศ เพื่อการพึ่งพาตนเองในระยะยาว	กระทรวงสาธารณสุข	427.1	433.7	666.6	1,527.5
7. พัฒนาศักยภาพการป้องกัน ควบคุมโรค โดยมาตรการที่ไม่ใช่เวชภัณฑ์	กระทรวงสาธารณสุข	57.0	51.0	42.0	150.0
8. ประชาสัมพันธ์	กระทรวงสาธารณสุข สำนักนายกรัฐมนตรี	0.1	0.1	0.1	0.4
รวม		1,358.4	1,344.6	1,489.5	4,192.5

Workshop on

Avian Influenza Outbreak Investigation And Prevention Control

Under the Auspices of H.E. Amin Abaza Minister of Agriculture and Land Reclamation

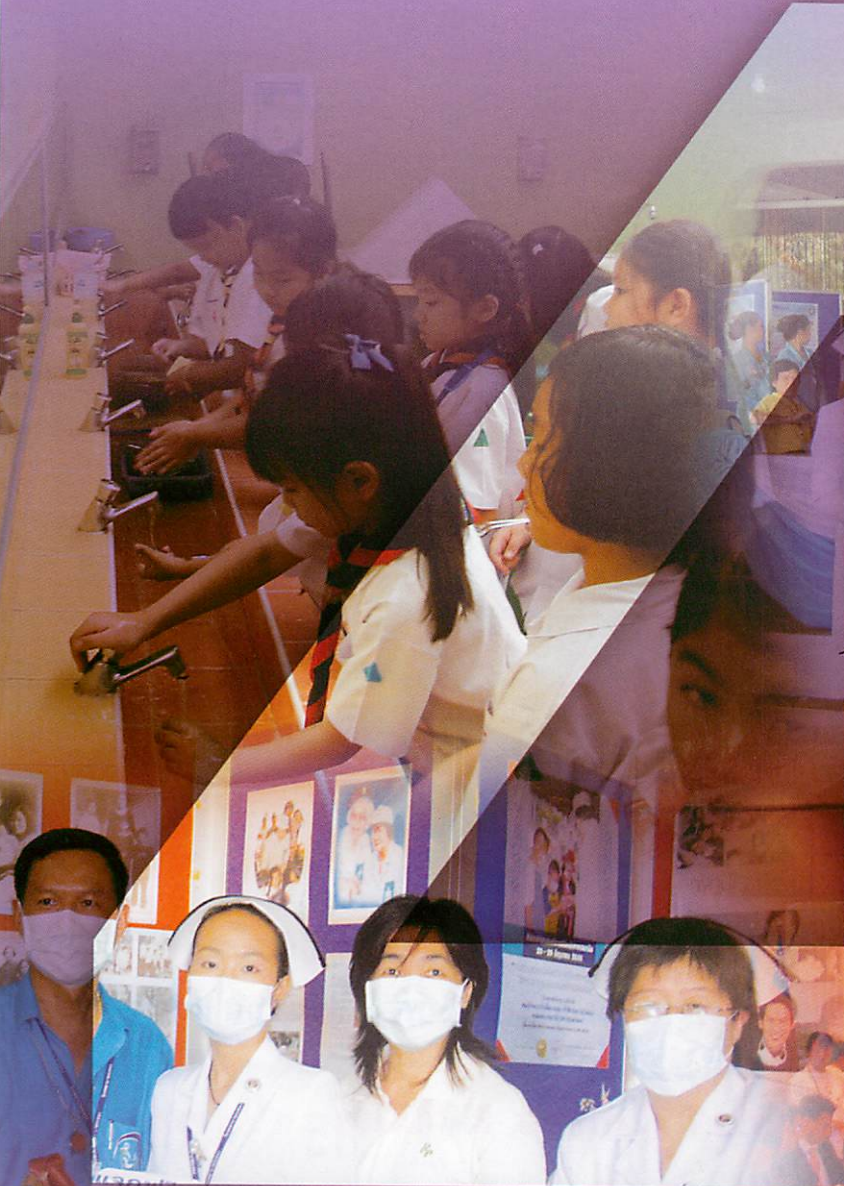
Cairo, 15 - 19 July, 2007

At Foreign Agricultural Relations, MOALR 15 4:20 AM

ยุทธศาสตร์ที่ 4

ความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ประชาชน

ภาคธุรกิจ และนานาชาติ

ACMECS Ministerial Meeting
4 May, 2007
Mandalay, Myanmar

ยุทธศาสตร์ที่ 4

ความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ประชาชน ภาคธุรกิจ และนานาชาติ

๑ วัตถุประสงค์

(1) เพื่อส่งเสริมบทบาทของภาคประชาชน ภาคเอกชน และภาคธุรกิจในการป้องกันและควบคุมการระบาดของโรคไข้หวัดนกและไข้หวัดใหญ่อย่างเข้มแข็งร่วมกับทางราชการ

(2) เพื่อสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายอาสาสมัครในการป้องกัน ควบคุม และเฝ้าระวังโรคระบาด ซึ่งเป็นระบบของชุมชน โดยชุมชนและเพื่อชุมชน

(3) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกัน ควบคุมโรค และรักษาสิทธิประโยชน์ของประเทศไทย

(4) เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

(5) เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องต่อนานาชาติเกี่ยวกับสถานการณ์ไข้หวัดนกในประเทศไทยทั้งในและนอกฤดูกาลระบาด และเพื่อรักษาและส่งเสริมภาพลักษณ์และผลประโยชน์ของประเทศไทยในด้านเศรษฐกิจ

๑ เป้าหมาย

(1) มีเครือข่ายอาสาสมัครเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคของชุมชนในทุกกระดับ ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตำบล ไปจนถึงระดับอำเภอ/เขต

(2) มีเครือข่ายการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคโดยหน่วยงานนอกภาครัฐ โดยเฉพาะภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการผลิต

(3) มีช่องทางการสื่อสารประชาสัมพันธ์ทั้งในและนอกฤดูกาลระบาดที่ครอบคลุมทุกจังหวัด และสามารถเข้าประชากรกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่ ไก่เนื้อ ผู้เลี้ยงเป็ด ผู้เลี้ยงไก่น้ำและสัตว์ปีกสวยงาม ผู้ประกอบการโรงฆ่าสัตว์ขนาดเล็ก ชุมชนและสมาคมตลาดสด ชุมชนผู้ประกอบการค้าอาหาร

(4) มีแนวทางการเฝ้าระวังและควบคุมโรค และการดูแลรักษาพยาบาลร่วมกับต่างประเทศ

(5) มีช่องทางประชาสัมพันธ์แก่ประชาคมระหว่างประเทศ

๑) มาตรการและแนวทางการดำเนินการ

(1) พัฒนาเครือข่ายภาคประชาชน โดยส่งเสริมบทบาทของภาคประชาชนในการป้องกัน ควบคุมและเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกและไข้หวัดใหญ่ พร้อมทั้งรณรงค์การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอนามัย

(1.1) พัฒนาและเสริมสร้างบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชนและเครือข่ายภาคประชาชน รวมทั้งอาสาสมัครประจำตำบลในการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนกและไข้หวัดใหญ่

(1.2) พัฒนาระบบพี่เลี้ยงเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของภาคประชาชนในการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนกและไข้หวัดใหญ่

(1.3) พัฒนาระบบข้อมูลชุมชนและระบบสื่อสารชุมชนในการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนกและไข้หวัดใหญ่

(1.4) รณรงค์เพื่อส่งเสริมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอนามัยให้แก่ประชาชน เพื่อป้องกันการเกิดโรคระบาด

(2) สนับสนุนการรวมตัวของกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์ผู้เลี้ยงสัตว์ปีกรายย่อย เพื่อความเข้มแข็งของเกษตรกร ทั้งด้านการผลิตและการตลาด ตลอดจนการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้วิชาการใหม่ๆ

(3) พัฒนาความร่วมมือกับภาคธุรกิจในการเตรียมความพร้อมเมื่อมีการระบาดใหญ่ ทั้งทางด้านข้อมูลข่าวสารของสถานการณ์ไข้หวัดนก และมีการระดมทรัพยากรจากภาคธุรกิจ เพื่อดำเนินการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคไข้หวัดนกและไข้หวัดใหญ่

(4) พัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศ ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี รวมทั้งองค์การระหว่างประเทศ โดยเน้นการสนับสนุนเวชภัณฑ์และอุปกรณ์จากสต็อกในระดับภูมิภาค ความร่วมมือและช่วยเหลือทางห้องปฏิบัติการ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารของโรคไข้หวัดนกและไข้หวัดใหญ่รวมทั้งข้อแผนรับมือการระบาดในระดับทวิภาคี

(4.1) สนับสนุนเวชภัณฑ์อุปกรณ์จากสต็อกในระดับโลกและระดับภูมิภาค (Global and Regional Stockpile) และเจรจาเพื่อต่อรองสิทธิประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะด้านเวชภัณฑ์ในระดับภูมิภาค เพื่อรับมือในกรณีการระบาดใหญ่

(4.2) แลกเปลี่ยนและรวบรวมข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับไข้หวัดนกและไข้หวัดใหญ่ และการระบาดในต่างประเทศ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยทราบ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและป้องกันการระบาดในประเทศไทย

(4.3) หาความร่วมมือและความช่วยเหลือทางด้านการงบประมาณและวิชาการ ได้แก่ ความร่วมมือทางห้องปฏิบัติการ แนวทางการรักษาพยาบาล การสาธารณสุขและปศุสัตว์ที่ปลอดภัย อีกทั้งส่งผ่านความช่วยเหลือไปยังประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะสมาชิกในกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคที่ไทยเป็นส่วนหนึ่ง เพื่อวัตถุประสงค์ในด้านการควบคุมและป้องกันโรคไข้หวัดนกและไข้หวัดใหญ่

(4.4) จัดทำแผนและข้อริบมือการระบาดของไข้หวัดนกและระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่ ในระดับทวิภาคี

(5) พัฒนาระบบบริหารจัดการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการประสานและเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการป้องกันโรคไข้หวัดนก ในการเฝ้าระวัง ควบคุมและป้องกันการระบาดของไข้หวัดนกและไข้หวัดใหญ่

(6) ศึกษาและวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และความร่วมมือระหว่างประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งในกรอบทวิภาคีและพหุภาคี

(7) การสื่อสารประชาสัมพันธ์ โดยนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องทันสถานการณ์ต่อประชาชนและแนวทางการร่วมมือกับเครือข่ายต่างๆ ตลอดจนจนประชาสัมพันธ์ข้อมูลความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วน

๑๑) หน่วยงานหลักรับผิดชอบ

(1) กระทรวงสาธารณสุข เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก

- พัฒนาเครือข่ายภาคประชาชนในการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดใหญ่
- พัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศกับองค์กรระหว่างประเทศ และประเทศเพื่อนบ้าน โดยเน้นการเฝ้าระวัง สอบสวน ป้องกันและควบคุมโรคในระดับภูมิภาค
- พัฒนาองค์ความรู้ร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน ในเรื่องแนวทางการดูแลรักษาพยาบาลผู้ป่วยรวมถึงยารักษาโรค

(2) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักที่ร่วมดำเนินการ

- พัฒนาเครือข่ายภาคประชาชนในการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนก
- สนับสนุนการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกรายย่อย
- พัฒนาความร่วมมือภาคธุรกิจในการแลกเปลี่ยนข้อมูลของการดำเนินงาน
- พัฒนาองค์ความรู้และความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน โดยเน้นการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรค

(3) กระทรวงการต่างประเทศ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการรักษาและพัฒนาสู่ทางขยายและกระชับความร่วมมือระหว่างประเทศ ทั้งในกรอบทวิภาคีและพหุภาคี

(4) กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับมหาวิทยาลัย ร่วมสนับสนุนการศึกษาวิจัยค้นคว้าและให้ความรู้แก่นักเรียน นักศึกษา เรื่องพฤติกรรมอนามัย รวมทั้งความรู้เรื่อง โรคไข้หวัดนกและไข้หวัดใหญ่

(5) สำนักนายกรัฐมนตรี โดยกรมประชาสัมพันธ์ ร่วมสนับสนุนในการพัฒนาระบบสื่อสารชุมชน และประชาชน

(6) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และสถาบัน การศึกษา ร่วมสนับสนุนด้านการรวบรวมข้อมูลและจัดการ ความรู้เพื่อใช้ประโยชน์

(7) กระทรวงมหาดไทย และองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานที่บริหารจัดการและประสาน เชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสนับสนุนการ พัฒนาเครือข่ายภาคประชาชน

(8) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมสนับสนุนด้านการให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก การอยู่ร่วมกันระหว่างคนและนกธรรมชาติ ศึกษาวิจัย โรคไข้หวัดนกที่มาจากนกธรรมชาติ

(9) ภาคเอกชน ชุมชน รวมทั้งอาสาสมัครชุมชน มีส่วนร่วมในการเป็นเครือข่ายเฝ้าระวังโรค เผยแพร่ความรู้ และสื่อสารประชาสัมพันธ์ข่าวสารภายในเครือข่ายเพื่อ ร่วมกันป้องกัน ควบคุมและเฝ้าระวังโรค

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ประชาชน ภาคธุรกิจ และนานาชาติ

มาตรการ/แนวทางดำเนินงาน	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	งบประมาณ (ล้านบาท)			
		2551	2552	2553	รวม
1. พัฒนาเครือข่ายภาคประชาชน	กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	371.3	360.7	361.0	1,093.0
2. สนับสนุนการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกรายย่อย	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	10.0	10.0	10.0	30.0
3. พัฒนาความร่วมมือกับภาคธุรกิจในการแลกเปลี่ยนข้อมูล เมื่อมีการระบาดใหญ่	กระทรวงสาธารณสุข	13.5	13.5	13.5	40.5
4. พัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศกับองค์การระหว่างประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ กระทรวงสาธารณสุข วช./กระทรวงศึกษาธิการ	10.9	15.0	18.0	43.9
5. พัฒนาระบบบริหารจัดการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ	4.0	4.0	4.0	12.0
รวม		409.7	403.2	406.5	1,219.4

8 การบริหารจัดการและขับเคลื่อนแผน

8.1 แนวคิดและหลักการ

เนื่องจากโรคไข้หวัดนกและโรคไข้หวัดใหญ่เป็นโรคที่ไม่สามารถที่จะกำจัดให้หมดไปจากประเทศไทยได้ และเชื้อโรคมักมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ขณะเดียวกันสถานการณ์ในปัจจุบันมีการแพร่กระจายของโรคทั่วโลกมากขึ้น ทำให้มีความจำเป็นที่ประเทศไทยต้องมีการเฝ้าระวัง ควบคุมดูแลและป้องกันอย่างต่อเนื่องในระยะยาว และถือว่าเป็นปัญหาความร่วมมือของนานาประเทศที่ต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องมีองค์การดูแล ทั้งในระดับนโยบายและการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ฯ ฉบับที่ 2 ในภาพรวมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การจัดการแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนกและเตรียมพร้อมรับการระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ ทั้งในภาวะปกติและเมื่อเกิดการแพร่ระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่ โดยในปัจจุบันมีคณะกรรมการอำนวยการป้องกัน ควบคุม แก้ไขสถานการณ์โรคไข้หวัดนกและการเตรียมพร้อมสำหรับการระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่ เป็นกลไกดูแลในระดับชาติ ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน จัดตั้งโดยคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่ในการกำกับ การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนกและไข้หวัดใหญ่ ที่ดำเนินการโดยหลายภาคส่วนให้สอดคล้อง และเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการทำงานอย่างบูรณาการ

อย่างไรก็ตาม กลไกดังกล่าวจะเปลี่ยนแปลงตามวาระของรัฐบาล ส่งผลให้การทำงานหยุดชะงักและขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล ขณะที่สถานการณ์ของโรคไข้หวัดนกและโรคไข้หวัดใหญ่มีความรุนแรงขึ้นและต้องมีการดูแลอย่างต่อเนื่องในระยะยาว จึงจำเป็นที่จะต้องมีการจัดตั้งกลไกที่ถาวรและมีความเข้มแข็ง เพื่อให้การทำงานมีความต่อเนื่องและผลักดันการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ฯ ให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

8.2 แนวทางดำเนินการเพื่อให้มีองค์กรในการบริหารจัดการและขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ฯ

ในการบริหารจัดการและขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ป้องกัน แก้ไข และเตรียมพร้อมรับมือปัญหาโรคไข้หวัดนกและการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่ ฉบับที่ 2 อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นเอกภาพอย่างเป็นรูปธรรม ควรมีองค์กรบริหารจัดการ ดังนี้

(1) **ในระยะแรก** เสนอให้คณะกรรมการอำนวยการป้องกัน ควบคุม แก้ไขสถานการณ์โรคไข้หวัดนก และการเตรียมพร้อมสำหรับการระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่ ซึ่งจัดตั้งโดยคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี พิจารณาจัดตั้ง **คณะอนุกรรมการประสานการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ฯ** โดยมีองค์ประกอบ ประกอบด้วยผู้แทนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วน เพื่อประสานการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ฯ ให้นำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีภารกิจสำคัญ ดังนี้

(1.1) ประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งประสานการจัดทำงบประมาณ

(1.2) ติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ฯ รวมทั้งนำปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นมาใช้ในกระบวนการปรับแผนยุทธศาสตร์ฯ ให้เหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ยิ่งขึ้น ดูแลในเรื่องปรับปรุงระเบียบให้เอื้อต่อการร่วมกันดำเนินงาน

(1.3) เป็นศูนย์กลางในการประสานงานด้านวิชาการ และความร่วมมือกับต่างประเทศ

(2) **ในระยะต่อไป** ควรมีการปรับปรุงองค์กรบริหารจัดการ ดังนี้

(2.1) ปรับปรุงคณะกรรมการอำนวยการฯ เป็นองค์กรถาวร เพื่อสามารถแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนกและโรคไข้หวัดใหญ่อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ โดยจัดทำระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีรองรับการจัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการฯ และมีสำนักงานประสานการป้องกัน แก้ไข และเตรียมพร้อมรับมือปัญหาของโรคไข้หวัดนกและการระบาดใหญ่โรคไข้หวัดใหญ่ ซึ่งทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการฯ เพื่อให้มีการปฏิบัติงานที่ต่อเนื่อง สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโรคที่เกิดขึ้นตลอดเวลา มีการทำงานในเชิงรุก เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย มีบทบาทภารกิจ ครอบคลุมการดูแลและป้องกันโรคอุบัติใหม่ อื่นๆ นอกเหนือจากโรคไข้หวัดนกและไข้หวัดใหญ่ รวมทั้งเป็นกลไกจัดการบริหารฐานความรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก

และโรคอุบัติใหม่ อื่น (Knowledge Management) ด้วย
โดยคณะกรรมการฯ มีบทบาทภารกิจที่สำคัญ คือ

- กำกับในเชิงนโยบายและประสาน
การปฏิบัติระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทิศทางการ
ดำเนินงานเป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ฯ ฉบับที่ 2 อย่างมี
ประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

- กำกับให้มีการจัดการและประสาน
องค์ความรู้ในเรื่องของโรคไข้หวัดนกและโรคไข้หวัดใหญ่และ
โรคอุบัติใหม่อื่นๆ เพื่อเตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหา
รวมทั้งประสานความร่วมมือทั้งภายในและต่างประเทศ

- กำกับดูแลและติดตามประเมินผล
การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ฯ ของหน่วยงานที่
เกี่ยวข้อง

- ประสานในการปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์ฯ
ให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและ
ประสานด้านจัดทำงบประมาณประจำปีของหน่วยงานต่างๆ
และการปรับปรุงกฎระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ ให้เอื้อ
ต่อการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ฯ

(2.2) จัดให้มีการศึกษาความเป็นไปได้ในการ
จัดตั้งหน่วยงานกลางเพื่อดำเนินการดูแลและแก้ไขปัญหา
ในระยะยาวอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง มีความเป็น
อิสระในการบริหารจัดการทั้งใน เชิงนโยบาย การปฏิบัติ และ
ด้านวิชาการ โดยมีกฎหมายรองรับเพื่อให้เป็นองค์กรถาวร
มีประสิทธิภาพ มีความคล่องตัวในการบริหารงานเพื่อ
พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์และปัญหาของ
โรคอุบัติใหม่ต่างๆ ที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว

ภาคผนวก

- มติคณะรัฐมนตรีวันที่ 10 กรกฎาคม 2550
- คณะกรรมการอำนวยการ ป้องกัน ควบคุม แก้ไข สถานการณ์โรคไข้หวัดนก และการเตรียมพร้อมสำหรับการระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่

- คณะอนุกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนกและการเตรียมความพร้อมรับการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่ อดับที่ 2 (พ.ศ.)
- คณะผู้จัดทำเอกสารแผนยุทธศาสตร์ป้องกัน แก้ไข และเตรียมพร้อมรับปัญหาโรคไข้หวัดนกและการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่ อดับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2553)

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๑๒๒๙๒

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ร่างแผนยุทธศาสตร์ป้องกัน แก่ไข และเตรียมพร้อมรับมือปัญหาโรคไขหวัดนกและการระบาดใหญ่
ของโรคไขหวัดใหญ่ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๓

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ที่ นร ๑๑๑๓/๓๐๐๙ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๐

ด้วยรองนายกรัฐมนตรี (นายไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม) ประธานกรรมการอำนวยการป้องกัน
ควบคุม แก่ไขสถานการณ์โรคไขหวัดนกและการเตรียมพร้อมสำหรับการระบาดใหญ่ของไขหวัดใหญ่ได้เสนอ
เรื่อง ร่างแผนยุทธศาสตร์ป้องกัน แก่ไข และเตรียมพร้อมรับมือปัญหาโรคไขหวัดนกและการระบาดใหญ่ของ
โรคไขหวัดใหญ่ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๓ มาเพื่อดำเนินการ ความละเอียดปรากฏตามสำเนา
หนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๒ ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี
(นายไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม) เป็นประธานกรรมการ ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๕/๒๕๕๐ วันพุธที่ ๒๗
มิถุนายน ๒๕๕๐ ได้พิจารณาเรื่องดังกล่าวแล้ว มีประเด็นอภิปรายและมติ ดังนี้

๑. ประเด็นอภิปราย

๑.๑ แผนยุทธศาสตร์ฯ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๓ เป็นการดำเนินการต่อ
เนื่องมาจากแผนฯ ฉบับที่ ๑ โดยมีการพิจารณาในทุกมิติทั้งด้านการป้องกันการเฝ้าระวังและเตรียมพร้อมรับ
โรคไขหวัดนกและการระบาดของไขหวัดใหญ่ การวิจัยและพัฒนา รวมถึงการสร้างองค์ความรู้ เป็นต้น ดังนั้น
การใช้งบประมาณจึงสูงกว่าแผนฯ ฉบับที่ ๑

๑.๒ อย่างไรก็ตาม แผนยุทธศาสตร์ฯ ควรให้ครอบคลุมทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนั้นมาตรการและแนวทางการดำเนินการควรมีความชัดเจน
เพื่อสำนักงบประมาณจะสามารถวิเคราะห์งบประมาณได้อย่างเหมาะสมตามความจำเป็น

๑.๓ ในการพิจารณาอนุญาตให้เคลื่อนย้ายสัตว์ โดยเฉพาะสัตว์ปีกควรมีวิธีการที่จะ
อำนวยความสะดวกให้กับเกษตรกรรายย่อยที่ประสงค์จะขออนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์ด้วย

๑.๔ นอกจากนั้น ควรคำนึงถึงสภาพความเป็นจริง ความเหมาะสมด้านภูมิสังคม
ความเข้าใจและการเรียนรู้ร่วมกันของประชาชน ความพร้อมด้านต่าง ๆ ที่พึงมี รวมถึงด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิต
ของมนุษยชาติ ทั้งด้านผู้ผลิตและการบริโภค โดยเฉพาะการบริโภคเนื้อสัตว์ที่มีความสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- ๒ -

๒. มติคณะกรรมการกลั่นกรองฯ

เห็นควรให้ความเห็นชอบในหลักการแผนยุทธศาสตร์ป้องกัน แก้ไข และเตรียมพร้อมรับปัญหาโรคไข้หวัดนกและการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๓) ตามที่รองนายกรัฐมนตรี (นายไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม) ประธานกรรมการอำนวยการป้องกัน ควบคุม แก้ไข สถานการณ์โรคไข้หวัดนกและการเตรียมพร้อมสำหรับการระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่เสนอ โดยให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบประเด็นอภิปรายของคณะกรรมการกลั่นกรองฯ ไปพิจารณาดำเนินการด้วย ส่วนรายละเอียดเรื่องงบประมาณให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณต่อไป

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ลงมติอนุมัติตามมติคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี ครั้งที่ ๒ ครั้งที่ ๑๕/๒๕๕๐ วันพุธที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๐ ทั้งนี้ ให้แก้ไขข้อความในยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมรับการระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่ (มาตรการและแนวทางการดำเนินการที่สำคัญ) จากเดิม “(๖) พัฒนาศักยภาพการผลิตวัคซีนในประเทศเพื่อการพึ่งพาตนเองในระยะยาว” เป็น “(๖) พัฒนาศักยภาพการผลิตวัคซีนและยาในประเทศเพื่อการพึ่งพาตนเองในระยะยาว”

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

สช -

(นายสุรชัย ภูประเสริฐ)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักวิเคราะห์เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๒๖

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๖๔

www.cabinet.thaigov.go.th

(kw50_3-20)พรพรหม

คณะกรรมการอำนวยการ

ป้องกัน ควบคุม แก้ไขสถานการณ์โรคไข้หวัดนก และการเตรียมพร้อมสำหรับการระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่

ประธานกรรมการ

รองนายกรัฐมนตรี (นายไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม)

รองประธานกรรมการ

1. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
2. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
3. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรรมการ

1. ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
2. ปลัดกระทรวงสาธารณสุข
3. ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
5. เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
6. ปลัดกระทรวงกลาโหม
7. ปลัดกระทรวงมหาดไทย
8. ปลัดกระทรวงการคลัง
9. ปลัดกระทรวงต่างประเทศ
10. ปลัดกระทรวงพาณิชย์
11. ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
12. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
13. ปลัดกระทรวงแรงงาน
14. ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

15. ปลัดกรุงเทพมหานคร
16. ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ
17. อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์
18. อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
19. อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช
20. นายแพทย์ศุภมิตร ชุณหะวัณ
21. ศ.น.สพ.ดร.จิโรจ ศศิปรีย์จันทร์
22. ศ.นพ.ยง ภูวรวรรณ
23. รศ.น.สพ.ดร.ทวีศักดิ์ ส่งเสริม
24. นายกสัตวแพทยสภา
25. นายกสัตวแพทยสมาคมแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์
26. นายกสมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย
27. ผู้แทนสมาคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย
และสมาคมธนาคารไทย (ดร.ชิงชัย หาญเจนลักษณ์)

กรรมการและเลขานุการร่วม

1. อธิบดีกรมปศุสัตว์
2. อธิบดีกรมควบคุมโรค

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

1. ผู้อำนวยการสำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์
2. ผู้อำนวยการสำนักโรคไข้หวัดใหญ่ กรมควบคุมโรค

คณะอนุกรรมการ

จัดทำแผนยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนกและ การเตรียมความพร้อมรับการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.)

ประธานอนุกรรมการ

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

รองประธานอนุกรรมการ

รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
(นางจุฑามาศ บาระมีชัย)

อนุกรรมการ

1. ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ
2. รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (น.สพ.ยุคล ลิ้มแหลมทอง)
3. อธิบดีกรมปศุสัตว์
4. อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
5. อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
6. ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
7. ศ.นพ.ยง ภู่วรวรรณ
8. ศ.น.สพ.ดร.จิโรจ ศศิปรีย์จันทร์
9. รศ.น.สพ.ดร.ทวีศักดิ์ ส่งเสริม
10. นพ.สุวิทย์ วิบุลผลประเสริฐ
11. นพ.ศุภมิตร ชุณห์สุทธิวัฒน์

12. นพ.คําพนวน อึ้งชูศักดิ์
13. ศ.(เกียรติคุณ) นพ.ประเสริฐ ทองเจริญ
14. นพ.สุชาติ เจตนเสน
15. รศ.นพ.ประเสริฐ เอื้อวรากุล
16. รศ.(พิเศษ) นพ.ทวี โชติพิทยสุนนท์

อนุกรรมการและเลขานุการร่วม

1. ผู้อำนวยการสำนักวางแผนทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมฯ
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
2. ผู้อำนวยการสำนักโรคไข้หวัดใหญ่ กรมควบคุมโรค
3. ผู้อำนวยการสำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์

อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

1. นางสาวรัญญา เตียวกุล เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 8
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
2. นางสาวทิพย์วรรณ ธนไพศาล นักวิจัย 2
ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ

คณะผู้จัดทำเอกสารแผนยุทธศาสตร์ป้องกัน แก้ไขและเตรียมพร้อมรับมือปัญหาโรคไข้หวัดนก และการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2553)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1. นางจุฑามาศ บาระมีชัย	รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
2. นางสาวลดาวัลย์ คำภา	ผู้อำนวยการสำนักวางแผนทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
3. นางสาวรัชนีญา เตียวกุล	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 8
4. นายก่อเกียรติ สมประสงค์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 8
5. นายนิติ ช่างภิญโญ	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6
6. นางสาวเสาวนีย์ กองวิบูลศิริ	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 ว.
7. นางสาวสุภัทรา เขิดชูไชย	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 ว.
8. นางสาวนำพร อนันท์วิวัฒน์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 4
9. นายชาญชัย รุกขพัฒน์กุล	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 3
10. นางสาวนิตารัตน์ นันทะเสน	เจ้าพนักงานธุรการ 3

กรมปศุสัตว์

1. นายนิรันดร เอื้องตระกูลสุข	ผู้อำนวยการสำนักควบคุมป้องกันและบำบัดโรคสัตว์
2. นายรักไทย งามภักดิ์	ผู้อำนวยการศูนย์ควบคุมโรคไข้หวัดนก
3. นายชุตินนท์ ศิริมงคลรัตน์	นายสัตวแพทย์ 7 วช.
4. นายพรพิรุณ ชินสอน	นายสัตวแพทย์ 7 วช.
5. นายจิรเชษฐ์ สัตยากุล	นายสัตวแพทย์ 4

กระทรวงสาธารณสุข

สำนักงานบริหารสาธารณสุขภูมิภาค

นายแพทย์อุสาห์ พฤตจิระวงศ์ นายแพทย์ 7

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

นางสาววาสนา คำศรี เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6

กรมการแพทย์

แพทย์หญิงนฤมล สวรรค์ปัญญาเลิศ นายแพทย์ 9 วช.

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

ร้อยตำรวจเอกนายแพทย์ รุ่งเรือง กิจผาติ รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัย
วิทยาศาสตร์สาธารณสุข
นางสาวสุพิชฌาย์ เต็มเสรีกุล นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ 7 ว.

กรมอนามัย

นายโสภณ อรุณแสง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 8 ว.

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

นางสาวสุชลี คำตื้อ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 8 ว.
นายจිරพันธ์ วิบูลย์วงศ์ นักวิชาการสาธารณสุข 8ว.

กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

นางสาวบุษบา สมร่าง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 8 ว.
นางสาวศศิธร ใหญ่สฤติชัย เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 3

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

นางสาวจรรยา เสนอใจ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 4

กรมควบคุมโรค

นายแพทย์ศุภมิตร ชุณหะวัณ นายแพทย์ 10 วช. ด้านเวชกรรมป้องกัน
แพทย์หญิงประภาศรี จงสุขสันติกุล นักวิชาการสาธารณสุข 10 ชช.
นางพรรษา ชุมเกษียร ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้อำนวยการสำนักโรคไข้หวัดใหญ่
นางสาวจิตรา อีรางกูร เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 8 ว.
นางจุฑารัตน์ ถาวรพันธ์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 8 ว.
นางสาวธนพร หล่อปียานนท์ นักวิชาการสาธารณสุข 8 ว.
นางสาวลักขณา รัชช์พันธ์ นักวิชาการสาธารณสุข 6 ว.
นางสาวสุนทรี เกิดผล นักวิชาการสาธารณสุข 4
นางมาโนช รุ่งเรืองอเนกคุณ พนักงานสนับสนุนภารกิจหลักด้าน
บริการ(ทางวิทยาศาสตร์)
พนักงานสนับสนุนภารกิจหลักด้าน
บริการ(ทางวิทยาศาสตร์)

แพนยุทธศาสตร์

ป้องกัน แก๊สไฮ และเตรียมพร้อมรับปัญหาโรคไข้หวัดนก
และการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่
ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551 - 2553)

ISBN : 974-297-608-4